

สี่สัปดาห์วรรณกรรม

เรื่องสั้นมิใช่เพียงเรื่องสั้น ๆ

ดร.ดวงมณ จิตรจันทน์¹

ท่ามกลางภาวะรีบเร่งร้อนรนของการดำเนินชีวิต คนที่ไม่ชอบอ่านก็จะอ่านน้อยลงไปอีก แม้ดูเหมือนว่ามีการส่งรับสารกันอยู่ตลอดเวลาได้พบปะผู้คนมากมาย แต่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ก็นับวันแต่จะมีคุณภาพตรงกันข้ามกับปริมาณ ผู้คนจึงมักหมกมุ่นกับตัวเอง มีความคิดที่ฉาบฉวยผิวเผินขาดความอดทน ขาดทั้งความพยายามที่จะหาความรู้และทำความเข้าใจ แม้กระทั่งตนเอง

วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่ยังใฝ่ใจจะแสวงหาความรู้ โดยไม่ต้องเจียดเวลามากมายนัก (แต่ก็อีกนั่นแหละ ปริมาณของเวลาย่อมสำคัญน้อยกว่าคุณภาพในการใช้เวลา) เรื่องสั้นมักไม่ใช่เรื่องที่อ่านง่าย แต่ก็ไม่ใช่ยากที่จะเข้าถึงหากเชื่อมโยงได้กับประสบการณ์ในส่วนลึกของความเป็นคน

เรื่องสั้น ย่อมไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องสั้น ๆ แต่เรื่องสั้นต้องใช้เนื้อที่ของเรื่องให้เป็นประโยชน์ในการนำเสนอสารให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงการรวมศูนย์และความประหยัด แน่แน่นอนว่าผู้อ่านต้องอ่านอย่างพิถีพิถัน และสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะเมื่อผู้แต่งได้ทิ้งประเด็นไว้ในส่วนต่างๆ ของเรื่องให้ครุ่นคิดกัน

ใน “เดือนฉายใต้อุโมงค์” ของประชาคมอุนาชัย (พิมพ์รวมเล่มในเมืองใต้อุโมงค์ (2543)) ผู้แต่งเผยแพร่ประสบการณ์เมื่อคนเราต้องเผชิญช่วงเวลาแห่งความเป็นความตาย ให้เห็นว่าอะไรจะกระตุ้นเตือนสำนึกในคุณค่าของชีวิตและการใช้ชีวิตได้เพียงใด สัญลักษณ์ใกล้ตัวทั้งเดือนฉายและอุโมงค์ชวนให้คิดว่าความไม่สิ้นหวังขึ้นอยู่กับความสำนึกของมนุษย์ เป็นความสำนึกทางจริยธรรมที่ไม่ตัดขาดจากความสำนึกทางสังคม ความสำนึกนี้ก่อให้เกิดขึ้นในจิตใจ และขยายสู่ผู้ที่เรติดต่อสัมพันธ์ด้วย ขอให้มิใช่เพียงจิตใจที่ไม่แข็งกระด้างเท่านั้น

ผู้อ่านจะรับสารผ่านมุมมองของผู้เล่าที่สิ้นหวัง หรือมีกลิ่นหวงที่ถูกปลุกปลอบขึ้นมาด้วยแสงสว่างแห่งไมตรีจิตและความศรัทธาต่อชีวิต ในบทสนทนาระหว่างคนอื่นที่เป็นเพื่อนมนุษย์ วาทะของเดือนฉายที่ว่า “เมืองไม่ล่มสลาย...หากจิตใจเราใหญ่กว่าเมือง” ทำทลายให้เราคิดว่าเหตุใดจิตใจจึงสำคัญถึงเพียงนี้

คราวนี้จะนำเสนอบทวิจารณ์ 3 ชิ้น ของนักศึกษาวรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น เขียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ขณะอยู่ในชั้นปีที่ 3 ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย และขอเชิญอ่านบทประพันธ์เพื่อความหลุดพ้นทางอารมณ์และปัญญาตามแต่อัธยาศัย

¹ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เดือนฉายใต้อุโมงค์

นาซีเราะห์ สนิ ²

เรื่อง “เดือนฉายใต้อุโมงค์” ของ ประชาคม ลุณาชัย พิมพ์เมื่อปี พ.ศ.2543 ในเรื่องมีทั้งหมด 7 ตอน กล่าวถึงผู้ชายกับผู้หญิงที่ติดอยู่ใต้ซากตึก เนื่องจากเกิดแผ่นดินไหว ในตอนที่ 1 ชายผู้ที่อยู่ใต้ ซากตึกที่ถล่มลงมาทับร่างของเขาอยู่ใต้สุดของซาก ตึก ขณะเกิดเหตุจนฟื้นขึ้นมาเขาเองยังไม่รู้ว่าเกิด อะไรขึ้น เขาจำไม่ได้เพราะเหตุการณ์ทุกอย่างเกิดขึ้น อย่างรวดเร็วอีกแง่มุมหนึ่งอาจเป็นเพราะเขาได้รับ ผลกระทบจากตึกถล่มจนเขาจำเหตุการณ์ไม่ได้เมื่อ ฟื้นขึ้นมาใหม่ๆ เขาผู้นี้เป็นชายที่เล่าเหตุการณ์ทั้งหมด ที่เกิดขึ้นโดยใช้คำว่า “ผม” เป็นคำที่แทนตัวเขาเอง ตอนแรกเขาหรือผมได้ลืมตาขึ้นมาในความมืด และ พยายามมองหาแสงสว่างจากความมืดนั้น แต่เขา กลับไม่พบอะไรเลยเหมือนมันมืด 8 ด้าน มองไปทาง ไหนก็มืดไปหมด ตรงนี้เราจะเห็นได้ว่า มีความหมาย แฝงอยู่ว่า คนเราเมื่อรู้สึกจนหนทางไร้หนทางสว่าง ย่อมต้องการ และมองหาสิ่งที่ทำให้ตนเองรู้สึกอุ่นใจ นั่นคือ ความสว่าง แม้เพียงน้อยนิดถ้ามีบางเวลานั้น มันทำให้คนเรามีความหวังกำลังใจคืนมาบ้าง ในตอนนี้ผมได้บรรยายความรู้สึกที่เจ็บปวดของเขา หลังจากที่เขาฟื้นและรู้สึกตัวเขาคิดว่า “ความมืด เป็นโลกที่น่ากลัว” เพราะอะไรเขาคิดอย่างนี้ เพราะ ความมืดมันทำให้เรารู้สึกหดหู่ มองไม่เห็นอะไร ดูไร หนทางอยู่รอด และรู้สึกโศกเศร้าในโลกมืดเขายังมี ความเจ็บปวดแทรกขึ้นมากับความกลัว เป็นอะไรที่ คนๆ หนึ่งจะทนได้ไม่นานนักแล้วจะหมดแรงใจและ

ความหวัง แต่ในขณะนั้นมีเสียงของผู้หญิงแว่วมา จากความมืด เขาดีใจเพราะอย่างน้อยเขาไม่ได้อยู่ คนเดียวในความมืดอันไร้แสงสว่างเลยเช่นนี้

ผู้แต่งได้แสดงความรู้สึกดีใจอุ้งใจของชาย คนนั้นออกมาอย่างชัดเจน เราจะเห็นได้จากที่ชาย คนนั้นรู้สึกมีแรงพูดโต้ตอบกับหญิงคนนั้นแม้จะยัง รู้สึกเจ็บอยู่ แต่เหมือนมีโชคคืออยู่ข้าง คือได้เจอ เพื่อนที่ร่วมชะตากรรมเดียวกันแม้จะมองไม่เห็นหน้า แต่ได้ยินเสียงก็ยังมี เธอทำให้เขารู้สึกมีกำลังใจมี ความหวังอยู่บ้างแม้ไม่มาก เมื่อเราวิเคราะห์จะเห็น ว่าผู้แต่งนำผู้หญิงคนนี้ร่วมชะตากรรมเดียวกันกับ ผู้ชายคนนี้ ความคิดของเธอเปรียบเสมือนแสง สว่างในเวลานั้นที่ชายคนนั้นมองหา เป็นสิ่งที่ดูมีความ หมายมากกว่าความสว่างที่เขามองหา เพราะเธอ เป็นสิ่งมีชีวิต หญิงสาวคนนั้นยังดูเหมือนผู้ให้กำลังใจ แก่เขา ที่ว่าหญิงคนนั้นเป็นเหมือนแสงสว่างก็ เพราะคนทั้ง 2 ตกอยู่ในสภาพเดียวกัน แต่กลับมี ความรู้สึกต่างกัน ชายที่มีร่างกายเข้มแข็ง แข็งแรงมี แต่ความทุกข์ โศกเศร้า และหมดกำลังใจ กับผู้หญิง ที่มีร่างกายบอบบางอ่อนโยน อ่อนแอกลับมีแต่ กำลังใจ พลังใจ และหยิบยื่นแบ่งปันความหวังมาให้ ชายคนนี้ เปรียบกับผู้เติมความหวังและแสงสว่างใน เวลานั้น แต่การที่เขาฟื้นขึ้นมาและยังมีชีวิตอยู่ดูเหมือน จะสร้างความเจ็บปวดทั้งทางกายและใจแก่เขาทั้ง 2 คน มากกว่าตอนที่หลับหมดสติในเวลานี้กลางวัน หรือกลางคืน ถึงแม้ต่างกันก็ไม่มี ความหมาย

² นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขียนประกอบการศึกษาวิชาวรรณคดีวิจารณ์ เบื้องต้น ภาควิชาการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ตอนที่ 2 ต่อจากตอนที่ 1 ชายคนนั้น ได้ ลืมตามารับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาและรับรู้ถึงความ เจ็บปวด ความทรมานที่เขาได้รับอีกช่วงหนึ่ง ตอนที่ 2 เขาได้เล่าว่า “ผมหลับไปอีก” เป็นการหลับหลัง จากรับรู้อะไรๆ แล้ว เป็นการหลับรอบที่สอง แต่ผม ยังได้พูดอีกว่า “อาจไม่ใช่การหลับอย่างคนปกติ เร็วแรงและความรู้สึกถูกดับไปเหมือนไฟสั้นเชื้อ” ตรงนี้จะเห็นถึงความสิ้นหวังในชีวิตหมดทุกสิ่งทุก อย่างที่จะทำให้เขากลับไปเป็นอย่างเดิม การพักผ่อน ที่ดีที่สุดของคนเราก็คือการนอนหลับ การผ่อนคลาย ความเมื่อยล้า การเติมกำลังกายให้แข็งแรงขึ้นใหม่ มี ชีวิตชีวอีกครั้ง คือ การนอนหลับ นี่อาจเป็นการ นอนหลับของคนปกติทั่วๆ ไป ที่มีความสุขแต่ในที่ นี้คือการหลับของคนหมดหวังในชีวิต หลับอย่าง หมดเรี่ยวแรง เพื่อลืมความเจ็บปวด ความทุกข์ ทรมานที่ประสบอยู่ ดูเหมือนว่าการหลับจะเป็นการ หยุดความรู้สึกเจ็บปวดได้ชั่วคราว เขาตื่นมาอีกครั้ง พร้อมกับกำลังใจที่เริ่มเพิ่มขึ้นมาอีกทีละนิดจากหญิง สาวที่ส่งเสียงแจ่มใส จนทำให้เขาสามารถยิ้มให้กับ สิ่งที่เขาประสบอยู่ แม้การรับความอบอุ่นจากสิ่งมีชีวิตที่ยังอยู่ใกล้ๆ เขาจะเป็นแค่การสัมผัสปลายนิ้ว ความอบอุ่นที่บ่งบอกว่ายังมีชีวิตยังมีลมหายใจ สายเลือดยังสูบฉีดในร่างกาย ยิ่งทำให้ชายผู้นี้มีความ หวังอีก ในเมื่อยังมีชีวิตความหวังที่ว่าจจะรอดชีวิตจึง มีอยู่ ดังในย่อหน้าสุดท้ายของตอนที่ 2 “ผมใช้มือ ที่เหลืออยู่เพียงข้างเดียว ความเข้าไปในโพรงมด หวังจะพบเศษขนมปังหรือขอกินประทังชีวิตหากพบ ลักชิ้นหนึ่งผมจะแบ่งให้เธอ” เราวิเคราะห์ได้ว่าใน เวลาเช่นนี้ ชายคนนี้มีกะจิตกะใจแบ่งปันให้คนอื่น ทำไม หากไม่ใช่ต้องการให้เธอผู้เปรียบเสมือนเพื่อน ในยามยากและแสงสว่างของเขาคืออยู่รอดไปกับเขา ด้วยนั่นเอง

ตอนที่ 3 เป็นการบรรยายบรรยากาศที่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ จากความมืดจนเขา

สามารถแยกความเข้มของสีดำแสดงว่าเขาคอยนับ วันเวลา คอยสังเกตการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ เพื่อรอให้คนที่ทำการช่วยเหลือมาพบเจอเขาทั้ง 2 เขาและหญิงคนนั้นอยู่กับความเปียกและของน้ำ เลือด น้ำเหลืองก็เป็นได้ ตรงนี้ผู้แต่งพยายาม สะท้อนให้เห็นว่า ท่ามกลางความตายไร้ชีวิต ยังมี สิ่งมีชีวิตมีความหวังที่จะรอดชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเป็นเขา ทั้งสองคน หรืออีกหลายๆ คน ที่ยังไม่ยอมตายและ รอคอยให้ความช่วยเหลือ เป็นความรู้สึกที่ซ่อนใน เนื้อหาว่าความตายนั้นอยู่ใกล้เรามากอยู่รอบๆ ตัว เราด้วยซ้ำเพียงแต่เรามองไม่เห็นมันเท่านั้น แต่เธอ คือแสงสว่างของเขาสมกับที่เธอมีชื่อว่า “เดือน ฉาย” แสดงถึงการให้กำลังใจ ความหวังให้แก่กัน และกันในยามยาก ยามที่ต้องการใครสักคน ในตอน นี้กำลังใจย่อมสำคัญที่สุด ตอนนี้นายคนนี้ไม่ ต้องการอะไรอีกแล้วนอกจากกำลังใจและความหวัง ที่จะมีชีวิตรอดอยู่ต่อไป ดังคำพูดของเดือนฉายที่ ว่า... “เราอยู่ในความมืดก็จริงนะคะ แต่ชีวิตยังมีแสง สว่าง ฉันรอคอยได้ค่ะ” แม้จะเป็นแค่เดือนเสี้ยว เล็กๆ ในเวลานี้มันกลับมีความหมายยิ่งนัก สามารถ ส่งแสงมายังผู้ที่มืดมนอย่างชายคนนี้ได้ ชายคนนี้ ยังเล่าอีกว่า ก่อนการเกิดโศกนาฏกรรม เขากำลังจะ ไปงานแต่งงาน งานที่มีแต่ความเบิกบานใจเปี่ยมไป ด้วยความสุขความยินดีปรีดาของคู่บ่าวสาว และ แยกทุกคนในงาน แต่ยังไม่ถึงฝั่งของความ สุข เหตุการณ์นี้ก็เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่แยกทุกคนและคู่บ่าว สาวคงไม่มีใครคาดคิดเช่นกัน เมื่อเราวิเคราะห์ตรง จุดนี้ จะเห็นได้ว่า ความแน่นอนคือสิ่งที่ไม่แน่นอน เมื่อกี้ยังมีความสุข มีรอยยิ้มเต็มไปด้วยความปรีดา แต่ตอนนี้ ณ เวลานี้กลับเต็มไปด้วยความทุกข์ ทรมาน ความเจ็บปวด ความหดหู่ เศร้าโศก หมดหวัง มันต่างกันมากจนดูเหมือนเร็วแค่พริบตา เดียว เหตุการณ์ก็กลับเปลี่ยนไป ตรงจุดนี้จะสะท้อน ความเป็นสัจธรรมของชีวิตเอาแน่เอาอนอะไรไม่ได้

เพราะไม่รู้ว่าจะเหตุการณ์ในเวลาข้างหน้าที่จะมาถึงจะเกิดอะไรขึ้นทำให้เราได้คิดว่า ไม่มีใครรู้อนาคตนั่นเอง ชายคนนี้ยังได้บอกอีกว่า เขากลับมีความสุขทรงจำที่ทำให้เขามีความสุขและยิ้มได้ในตอนนี้ เมื่อเรานึกถึงหญิงสาวอีกคนหนึ่งที่เขาประทับใจหลอนเป็นนางพยาบาลที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่เขาเคยไปรักษาตัว แม้จะเป็นเพียงความทรงจำของเขาแต่เป็นความสุขที่เขายังคงเก็บไว้

ตอนที่ 4 - 5 ชายคนนี้ยังเล่าอีกว่า “เราได้ยินเสียงผิดปกติ เหมือนแผ่นดินไหว เศษซีเมนต์หลายก้อนหล่นลงในโพรงมิด เสียงกรีน ๆ ดังยาวนาน เสียงสกัดซีเมนต์ออกเป็นช่อง เคล้าเสียงชายฉกรรจ์ตะโกนเรียกหาผู้รอดชีวิต อีกไม่นานแสงสว่างแรกจะสาดส่องเข้ามา” นี่เป็นสัญญาณแรกของการที่จะมีชีวิตรอด คือ อาจมีผู้มาพบเจอพวกเขาทั้ง 2 คน ในเวลาไม่ช้าแล้ว แต่กว่าจะมีคนพบพวกเขาทั้ง 2 คน ชายกับหญิงคนนั้นอาจจะต้องจบชีวิตลงแล้วก็ไม่ได้ นี่คือนี่สิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อออกมาให้ผู้อ่านได้รู้สึกสลดเห็นอกเห็นใจ เห็นความท้อแท้ ความเจ็บปวดทรมาน ความยากลำบากของผู้ที่จะอยากมีชีวิตรอดว่ามันต้องอดทนรอ เผื่อรอและต้องมีกำลังใจมากแค่ไหนเพื่อความหวังนั้น ตรงกันข้ามกับผู้ที่ชีวิตอยู่กลับอยากฆ่าตัวตายทำลายชีวิตของตนเองเพียงเพื่อจะจบปัญหาหรือประชดชีวิตของตนเพราะเห็นชีวิตนั้นไร้ค่า ด้อยค่าต่างจากชายคนนี้กับหญิงสาวที่มองว่าชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่าและยังต้องรักษาชีวิตให้อยู่รอดให้ได้ แม้จะมีความหวังอันน้อยนิดก็ตาม แม้ต้องแลกกับการสูญเสียอวัยวะอื่นๆ ก็ตาม แต่ตราบดีที่ยังมีลมหายใจนั้นก็หมายถึงว่าเขาและเธอ ยังมีชีวิตอยู่ก็ก็เป็นสิ่งที่คิดว่าดีที่สุดในเวลานี้ อีกทั้งความเจ็บปวดสอนให้คนทั้ง 2 คน อดทน แข็งแกร่งมากขึ้น

ตอนที่ 6 เชื่อมโยงกับตอนที่ 4 - 5 เพราะยังเป็นเสียงเครื่องตัดเหล็กที่กำลังขูดเจาะหาผู้รอด

ชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนี้อยู่เรื่อย ๆ มีเสียงมาเป็นระยะจนดูเหมือนเข้าไปใกล้ตัวของเขาและหญิงสาวคนนั้นมากขึ้นทุกทีแต่ไม่รู้ว่าจะหน่วยกัญจะมาถึงตัวเขาเมื่อไหร่จะเป็นวันนี้ พรุ่งนี้ หรืออีกหลาย ๆ วันก็ยังไม่รู้ แต่เขาเริ่มมีความหวังมากขึ้น เพราะเขายังมีเดือนฉายที่คอยให้กำลังใจ ปลอบโยนเขาตลอดอย่างคำพูดของเดือนฉายที่ว่า “ต้องสู้ต่อไปนะคะ” แม้ตัวหลอนเองจะมีความเจ็บปวดมีความทุกข์ทรมานไม่แพ้ชายคนนั้น แต่หลอนเป็นพยาบาลเปรียบเสมือนนางฟ้า หรือ แสงสว่างของคนป่วยการที่หลอนพูดปลอบโยนคนป่วยนั้น มันเป็นทั้งหน้าที่และการพิสูจน์ความอดทนของจิตใจที่แข็งแกร่งของหลอนที่ฉายออกมาสู่คนรอบข้างได้รับรู้ และสัมผัสด้วยความรู้สึก จนทำให้ชายคนนี้ เกิดความรู้สึกว่า “ผมอยากเห็นหน้าคุณสักครั้ง ผมแน่ใจว่าคุณต้องเป็นคนสวยใจดีเป็นเหมือนเทพธิดา นางฟ้าที่ผมสามารถเห็นและจับต้องได้” ดังในตอน 6 ย่อหน้า 10 ในตอนนั้น ชายคนนี้ได้ร้องเรียกหญิงสาวที่เปรียบเสมือนนางฟ้าเทพธิดาของเขา แต่เสียงที่เคยแว่วมาอย่างสดใสแฝงด้วยความหวังและเต็มเปี่ยมไปด้วยกำลังใจ ตอนนี้งีบหลับ ชายคนนี้ได้ตะโกนอีกครั้งแค้นเสียงแรงขึ้น แต่เดือนฉายก็ยังงีบไม่มีเสียงตอบรับ ทำให้เขาเริ่มหวั่นใจว่าคนที่เป็เพื่อนในยามที่ต้องการกำลังใจ ตอนเขาทุกข์ทรมานจะต้องจบชีวิตลงเขาอาจจะต้องเสียใจมากเพราะเธอเปรียบดั่งแสงสว่างของเขาในซากตึกโพรงมิดแห่งนี้ เขาหมดหวัง รอความตาย เพราะเขาอาจจะไม่ได้เห็นหน้าของเธอถ้าเธอจบชีวิตลง ตรงจุดนี้เราจะเห็นถึงการสูญเสียของชายคนนี้อีกครั้งเหมือนสูญเสียไฟฉายที่คอยส่องทางเดินและแสงที่คอยเติมความอบอุ่น กำลังใจแก่เขาให้เขาอดทนรอมีชีวิตรอดอยู่ต่อ หลังจากนั้นเขาก็หมดสติอีกครั้ง

ตอนที่ 7 ชายคนนี้ได้รู้สึกตัวอีกครั้งก็มาอยู่โรงพยาบาลแล้ว ตื่นมาเพราะแสงสว่างที่สาดมา

จากหลอดไฟ แต่สิ่งที่ไม่มีใครรู้ คือ สิ่งที่ทำให้เขามีกำลังใจอยู่รอดความหวังนั้นเป็นแสงสว่างที่มาจากเดือนฉายต่างหาก ในตอนนี้ เขารู้แล้วว่ากว่าจะได้มา การมีชีวิตรอดอีกครั้งมันแสนเจ็บปวดและทำทลายความอดทนของเขามากเพียงไหน ชายคนนี้ต้องตัดแขนขาและขาทั้งสองข้างกลายเป็นคนพิการ “แต่เขายังไม่ตาย หัวใจยังสูบฉีดเลือดได้เป็นปกติ” นี่เป็นคำพูดของชายคนนี้ที่ทำให้รู้ว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่าและควรค่ายิ่งแก่การรักษาทะนุถนอมไว้ให้ดีที่สุด ผู้แต่งได้นำเสนอมุมมองอีกด้านว่า แม้จะต้องตัดอวัยวะอื่นๆ ทิ้งเพื่อเก็บรักษาไว้ซึ่งชีวิตมันเป็นสิ่งที่มีค่าที่ควรยอมแก่การแลก เหมือนดังที่ชายคนนี้ได้เคยมารักษาตัวตอนผ่าตัดไส้ติ่ง เพื่อรักษาชีวิตของเขาเองให้คงอยู่ เมื่อชายคนนี้อรอดจากเหตุการณ์ครั้งนี้ ผู้รอดชีวิตที่ยังอยู่ ก็ยังคงต้องรับรู้และต้องทำใจยอมรับกับการสูญเสียบุคคลที่ตนเองรักและทรัพย์สินและกายของตนเป็นเรื่องธรรมดา ความเจ็บปวดก็ยังมิอยู่และมันก็จะหายไปกับกาลเวลา แม้ว่าคนอื่นจะรับสภาพความเป็นคนพิการของเขาไม่ได้ อย่างนางพยาบาลสาวคนที่ชายคนนี้ปรารถนาจะพบหน้า แต่เขาก็ทำใจยอมรับสภาพของตนเองได้ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญกว่า แม้จะกลายเป็นคนพิการ แต่เขายังมีสมองมีความคิดที่จะสร้างสรรค์งานต่อไปได้อีก ขอแค่มีความหวังกับชีวิตที่มีอยู่และทำมันให้เกิดประโยชน์ นำสิ่งที่เลวร้ายที่ตนเคยประสบให้ผ่านไปและสร้างกำลังใจขึ้นใหม่จะได้มีแรงใจต่อสู้กับชีวิตต่อไป เหมือนกับชีวิตของชายคนนี้ ที่หน่วยกู้ภัยไม่คาดหวังจะพบเจอในระยะเวลา 20 วันเต็มๆ เขารอดและเริ่มมองโลกอย่างมีความหวัง เข้าใจทุกสรรพสิ่งในโลกมากขึ้นและได้ใกล้ชิดกับความตายมากกว่าคนอื่น ๆ “แต่ชีวิตยังเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่ให้เขาต้องรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างสง่างามด้วยศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์” ในที่นี้ผู้แต่งจะสื่อว่า ชายคนนี้พิการทางร่างกาย แต่จิตใจของเขาไม่ได้พิการตามไปด้วย

เขากลับมีจิตใจที่แข็งแกร่งกว่าคนอื่น ๆ เข้าใจชีวิตมากขึ้น ไม่ได้ทำตัวให้เป็นภาระแก่สังคมและเป็นที่น่ารังเกียจของบุคคลรอบข้าง ทำตัวให้มีประโยชน์ อีกทั้งสมองยังอัดแน่นไปด้วย “ประกายไฟแห่งความคิดสร้างสรรค์” เพียงเท่านี้ ความพิการก็ไม่ใช่อุปสรรคของการมีชีวิตอยู่ นี่คือนสิ่งที่ผู้แต่งได้แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง ชายพิการคนนี้เข้าใจและยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น มีความเข้มแข็งมีกำลังใจมีความหวังอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ต่อให้ชายพิการคนนี้จะเจอความมืด แต่เชื่อว่าเขาย่อมเห็นแสงสว่างในความมืดเสมอ และมันอาจจะคงอยู่กับชายพิการคนนี้ตลอดไป

เมื่อเราได้อ่านเรื่อง “เดือนฉายใต้อุโมงค์” แล้วสิ่งที่ได้รับจากการอ่านคือ แรงคิดที่ผู้แต่งสะท้อนและพยายามสื่อออกมาว่า ชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่าที่สุดเหนือทรัพย์สินอื่นใด และสิ่งที่สำคัญรองลงมาคือ การรู้จักปรับตัวและรู้จักการใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด แม้จะอยู่ในสภาพที่ร่างกายพิการ เพราะชีวิตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน แต่เมื่อเจอสิ่งเลวร้ายแล้วต้องไม่จมอยู่กับการสูญเสียที่เกิดขึ้น สิ่งที่เราต้องทำต่อจากนั้น คือ การยอมรับความจริง เปิดใจทำความเข้าใจกับตัวเอง สร้างกำลังใจให้กับตนเองต้องมีความหวัง มีใจที่เข้มแข็ง สิ่งเหล่านี้ มันจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เราพร้อมจะสู้กับอุปสรรคและรักษาชีวิตที่ยังเหลืออยู่ไว้ แม้จะอยู่ในสภาพของคนพิการก็ตาม แต่ขอเพียงตัวเราเข้าใจ อุโมงค์ที่ว่ามืดมืดหากเรามีความหวังกำลังใจสู้ มีความเข้มแข็งที่นั่นย่อมมีแสงสว่างเสมอแม้จะเป็นเพียงแค “เดือนฉาย” เศษเสี้ยวเล็กๆ แต่นั่นหมายถึงการมีชีวิตใหม่ที่เข้มแข็งมากกว่าเดิม ที่จะอยู่คู่ชีวิตของเราตลอดไป

สุดท้ายนี้ แม้ว่าคนอื่นจะยอมรับในตัวเราได้หรือไม่ นั่น ไม่สำคัญไปกว่าที่ตัวเราเองเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เราเป็นในทุกสิ่งที่เกิดขึ้น และการ

สร้างกำลังใจให้ตัวเองนั้นก็เปรียบเสมือนสิ่งที่คอย
ปลอบโยนตัวเราเองในยามที่ขาดคนเข้าใจ
“เดือนฉาย” แสงที่เปลี่ยนความคิดของ

ชายพิการแสงที่ทำให้เขามีกำลังใจ มีความหวังมี
จิตใจที่เข้มแข็งภายใต้อุโมงค์อันมืดมิดที่ไม่มีใครรู้ว่า
จะเกิดขึ้นอีกเมื่อใด

เดือนฉายใต้อุโมงค์

อีดาร์ มุซอ³

“เดือนฉายใต้อุโมงค์” เป็นชื่อบทประพันธ์
ของ ประชาคม ลุนาชัย ชื่อเรื่องมีความหมายซ่อน
เร้นมากกว่านั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความแตก
ต่างในมุมมอง ของคนทั้งสองคนและเปรียบเทียบ
ผู้หญิงคนหนึ่งดังเดือนฉายในความมืดว่ามีความ
หมายมากเพียงใด มีตัวละครหลักๆ มีอยู่ 2 คน คือ
ประพันธ์ และเดือนฉาย

เรื่อง “เดือนฉายใต้อุโมงค์” เริ่มต้นด้วยการ
บอกกิริยาอาการของตัวละครชายที่กำลังประสบ
ความผิดปกติ ผมรู้สึกตัวตื่นขึ้นมาในความมืด เบิก
ตามองลงหาดาวสักดวงหนึ่ง” จะเห็นได้ว่าตัวละคร
ชายที่ชื่อ ประพันธ์ เพิ่งรู้สึกตัวแสดงให้เห็นว่าเวลา
ที่ผ่านมาเขาไม่รับรู้หรือรู้สึกอะไรเลย ความมืด
เกิดขึ้นหลังจากหมดสติ คำว่า “ตื่น” โดยปกติเรา
จะเข้าใจตื่นจากการนอนหลับพอเราเบิกตาขึ้นมาเรา
ก็จะเจอแสงสว่าง แต่ลักษณะการตื่นของประพันธ์ใน
ที่นี้ไม่ใช่ตื่นมาจากการนอนหลับ แต่ตื่นมาจากหรือ
ตื่นหลังจากที่หมดสติไป ลืมตาขึ้นมาทีไรว่าจะเจอ

กับแสงสว่างแต่ตื่นจากความมืดสู่ความมืดซ้ำอีก
ความมืดที่เขาเจอไม่ใช่มืดจากธรรมชาติหรือเพราะ
อยู่ในเวลากลางคืน แต่ความมืดในขอบเขตที่เขา
เห็นเท่านั้น

พอรู้สึกตัวคำถามในใจเขาก็เกิดขึ้น “ผมฝัน
ไปหรือเปล่า” เขาพูดกับตัวของเขาเอง เพราะเขา
รู้สึกถึงความผิดปกติของร่างกายเขา เช่น รู้สึก
เหมือนไม่มีตัวตน รู้สึกลอยคว้างไม่มีที่ยึดในอากาศ
เป็นต้น หลังจากที่เขาได้ขยับศีรษะ ขยับแขนได้ คำ
ตอบก็ผุดขึ้นมาว่า “ผมไม่ได้ฝันไป” เขาเริ่มรับรู้
สัมผัสได้ว่าตัวของเขาแนบอยู่กับพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ
ไม่เท่ากัน ไม่เรียบ และแข็ง พร้อมๆ กับรู้ว่ามียางลิ่ง
กำลังกดทับเขาอยู่และมีเนื้อที่ที่จำกัด และคับแคบ
เขาจึงขยับตัวไม่ได้ รู้สึกขาและเจ็บปวดทั้งตัว ที่
สำคัญอวัยวะบางส่วนของเขา เช่น แขนขว
สะโพก หน้าท้อง ไม่รู้สึกอะไรเลยคล้ายๆ กับหลุด
ไปจากความรู้สึกที่เขาสามารถควบคุมได้ เนื่องจาก
อยู่คนเดียวและอยู่ในที่มืดความกลัวก็เริ่มก่อขึ้นในใจ

³ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขียนประกอบการศึกษาวิชาวรรณคดีวิจารณ์
เบื้องต้น ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลัวถึงขนาดว่าคิดไปถึงความตาย เขาเปรียบเทียบความตายเหมือนฝุ่นละอองที่ลอยคลุ้งอยู่รอบๆ ตัวเขา เต็มไปหมดและแล้วเสียงของผู้หญิงคนหนึ่งก็ดังขึ้น เรียกเขา พอจะทำให้เขาใจชื้นและโล่งอกขึ้นมาว่า อย่างน้อยๆ เขาก็ไม่ได้อยู่คนเดียวในความมืดแห่งนี้ แต่เขายังมีเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนและสร้างความอบอุ่นใจกับเขาไม่น้อยเลย หลังจากที่ได้อยู่กับเพื่อนใหม่เขาก็ได้รู้ว่าที่อยู่ของเขาในเวลานี้เขาอยู่ที่ไหนมันคือ ใต้ซากตึกอาจเป็นชั้นใต้ดินที่มันถล่มลงมาจนกลบตัวของเขา ผู้หญิงคนนั้นชะตากรรมก็ไม่ต่างอะไรจากเขานักแต่หล่อนยังมีเสียงที่สดชื่นและยังแผ่แผ่แต่คำพูดดี ๆ มาให้เขา หล่อนคอยปลอบใจเขาว่าถึงแม้หล่อนนั้นจะฟื้นขึ้นมาก่อนเขา แต่ก็ไม่ได้แปลว่า หล่อนโชคดีกว่าคนที่เพิ่งฟื้นขึ้นมาคือ “เขา” ฟื้นขึ้นมาก่อนก็ต้องทนรับความเจ็บปวดนานกว่า คำปลอบใจของหญิงสาวเปรียบเสมือนแสงสว่างที่จุดขึ้นมาในใจเขาหลังจากที่จมอยู่กับความมืดมานาน แต่ถึงแม้ว่าจะมีหล่อนคอยปลอบใจให้หายกลัวประมาณหนึ่งความกลัวก็ใช้ว่าจะหมดสิ้น โดยเฉพาะความคิด ความกลัว ต่อความไม่แน่นอนของชีวิต ด้วยความหวังหรือเขาไม่กล้า แม้ที่จะหวังว่าใครเขาจะมาช่วยเขาได้จาก “ผมไม่กล้าที่จะคาดหวังว่าหน่วยกู้ภัยจะมาช่วยเหลือได้ทัน” “ได้ทัน” ในที่นี้คือ เขามาช่วยในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

“ผมกลับไปอีก อาจไม่ใช่การหลับอย่างคนปกติ” นี้ไม่รู้ว่าเป็นครั้งที่เท่าไรที่เขาหลับไปแต่ “หลับ” ในตอนนี้ไม่ใช่เพราะว่าง่วง แต่เขาหลับเพราะความเปลี่ยว หมดแรง หลังจากที่ได้ติดอยู่ใต้ซากตึกและอดอาหารมาไม่รู้กี่วัน สังเกตได้จากคำ “อาจ” ซึ่งเป็นการคาดเดาหรือแสดงความไม่แน่นอนนั่นเอง เราจะเห็นได้ว่าในช่วงจังหวะที่ชีวิตต้องประสบกับเรื่องที่เลวร้าย ชีวิตเกือบสิ้นหวังแต่เวลานั้นยังมีสิ่งดีหลายอย่างเกิดขึ้น เช่น เกิดมิตร

ภาพทั้งๆ ที่ไม่เคยรู้จักกัน ความหวังโย ความเห็นใจของคนๆ หนึ่งซึ่งเป็นแค่คนตัวเล็กๆ สังเกตได้จากข้อความหน้า 190 ว่า “ฉันเจอขวดน้ำ ขวดพลาสติก ถูกทับจนแบนแล้วแต่ยังมีน้ำเหลืออยู่ฉันจะแบ่งให้คุณ “นี่คือความมีน้ำใจของผู้หญิงคนนั้นทั้งๆ ที่ในภาวะคับขันแบบนี้ ไม่มีอาหารให้กิน ไม่มีน้ำให้ดื่ม ถ้าเขาจะเห็นแก่ตัวเก็บน้ำไว้ดื่มคนเดียวเพื่อเอาตัวให้รอดก็ถือว่าเป็น “สัญชาตญาณ” อย่าง “ปกติ” ของมนุษย์แต่หล่อนไม่ทำแบบนี้ถึงน้ำดื่มจะหมดแล้วก็จริงแต่น้ำใจของหล่อนยังมีมากพอ มันไม่แปลกเลยที่ผู้ชายคนนั้นจะมีความรู้สึกดีต่อหล่อนอย่างรวดเร็ว เปรียบหล่อนเหมือนแสงสว่าง เสียงสดใสกังวานเหมือนระฆังเงินในความมืด พลอยให้เขาจินตนาการภาพของหล่อนไปด้วยดูได้จากหน้า 181 ยิ่งเพิ่มความอบอุ่นให้แก่เขาทำให้เขารับรู้ถึงความมีชีวิตของเขา ความมีน้ำใจอยากตอบแทนก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ สังเกตได้จากหน้า 191 “หวังจะพบเศษขนมปังหรือของกินประทังชีวิต หากพบสักชิ้นหนึ่งผมจะแบ่งให้เธอ “เพราะการกระทำของเธอเขาจึงคิดเช่นนั้น”

ความมืดสีน้ำตาลเข้มและสีดำทึบผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ “ความมืดสีน้ำตาล” คือกลางวัน “ความมืดสีดำทึบ” คือกลางคืน สองความมืดนี้ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่นั้นหมายถึงว่าวันเวลากำลังหมุนไปตามปกติ แต่สำหรับพวกเขาสองคนแล้วกลางวันกับกลางคืนไม่มีอะไรต่างกันมากนัก เพราะมันก็ยังขึ้นชื่อว่า “มืด” อยู่ดี วันเวลาผ่านไปร่างกายก็ค่อยๆ คืบความรู้สึกทีละนิดแต่การตื่นความรู้สึกในเวลานี้ไม่ใช่เรื่องที่ดีเลยเพราะมันแปลว่าทั้งเขาและเธอต้องรับรู้ความปวดร้าวไปด้วย จูดย่วมก็คือต่างคนต่างก็เป็นคนที่เจ็บปวด แต่จุดที่ขัดกันคือมูมมอและความคิด ผู้ชายเราจะเห็นได้ว่าเป็นคนที่ท้อแท้หมดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นแต่ในทางกลับกันผู้หญิงมองไปอีกแบบหนึ่ง แม้เธอจะอยู่ในความ

มีดก็จริง แต่ความคิดของเธอไม่ได้มีดตามไปด้วย เธอยังมีความหวังว่าจะหลุดพ้นจากตรงนี้ เธอยังเป็นคนที่มึนน้ำใจแบ่งน้ำให้ยังไม่พอเธอยังแบ่งความหวังให้ประพันธ์ด้วย เธอเป็นเหมือน “เดือนฉาย” สมชื่อ และเหมาะสมกับอาชีพ คือ เป็นนางพยาบาลที่อ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ ส่วนประพันธ์แม้ในเวลานี้เขาจะอ่อนแอก็จริงแต่เขาก็ยังอดเป็นห่วงเนื้อนวลที่เป็นเหมือนน้องสาวของเขาและเพราะงานแต่งงานของหล่อนนี่แหละเขาจึงได้เป็นแบบนี้ แต่เขาก็ไม่เคยโกรธเขาเป็นห่วงเนื้อนวลมากถึงขนาดน้ำตาไหลเลย

หลายครั้งที่คำปลอบใจของเดือนฉายผ่านหูเขา ครั้งนี้ทำให้เขาหวนนึกถึงอดีต เขาเคยมีพยาบาลคอยดูแลเมื่อยามเขาป่วย เขาพอใจพยาบาลคนนั้นมาก หล่อนเป็นคนน่ารัก เวลาเขานึกถึงหล่อนรอยยิ้มก็จะปรากฏบนใบหน้าของเขา ตอนนั้นกายเขาอาจจะเจ็บแต่ใจเขากลับตรงกันข้าม เขามีความสุขมากถึงขนาดว่าถ้าหากให้เขาเจ็บเขาก็พร้อมจะเจ็บอีกเพียงเพื่อแลกกับการที่พยาบาลคนนั้นมาดูแลเขา แต่เวลานี้ใจที่ไม่ค่อยแข็งแรงบวกกับร่างกายที่ทรุดโทรมลงเรื่อยๆ ทำให้เขาเริ่มกลัวต่อแสงสว่างของโลกภายนอกหมายถึงเขากลับความจริงที่จะเกิดขึ้นมาทีหลังต่างหาก นั่นหมายถึงเขาอาจจะต้องตกอยู่ในสภาพไม่ปกติก็ได้

มาถึงหน้า 198 ในตอนที่ 4 ความคิดของทั้งสองคือเดือนฉายและประพันธ์จะมีมุมมองที่ตรงกันข้ามอย่างชัดเจน เดือนฉายจะมองโลกในแง่ดี ส่วนประพันธ์จะมองโลกในแง่ร้าย แต่มีหลายครั้งที่เดือนฉายสร้างความประทับใจให้แก่ประพันธ์ คอยปลอบใจ จุดไฟหวังทำให้เขาเข้มแข็งขึ้น เมื่อเขาเริ่มเข้มแข็ง ความหวังโย ความมีน้ำใจ ก็เกิดขึ้น เขาเริ่มนึกถึงคนอื่นๆ ที่เจ็บกว่าเขา คิดถึงหน่วยกู้ภัยที่ทำงานหนัก และแล้วความกลัวก็มาเยือนเขาอีกครั้ง เมื่อเสียงที่คอยปลอบใจเขา เสียงที่เป็นเหมือนแสงสว่างให้กับเขาได้เงียบไป เขายังกลัวมากขึ้น กลัวกับ

การอยู่คนเดียวเมื่อความกลัวเริ่มมากเขาก็เลยปลงกับชีวิต เริ่มปล่อยวาง เมื่อเขาคิดได้เช่นนั้นมันก็ทำให้เขาปลดปล่อย ไม่หิว ไม่เจ็บปวดอีกเลย

จนมาถึงบทสุดท้ายเขาได้ตื่นมาหรือรู้สึกตัวอีกครั้งดังหน้า 206 “ผมรู้สึกตัวตื่นอีกครั้งที่โรงพยาบาล” คราวนี้เขาได้ตื่นมาจากความมืดสู่ความสว่างที่แท้จริง หลังจากจมอยู่กับความมืดมานาน 20 วันเต็ม ดังข้อความหน้า 207 บรรทัดที่ 2 “ยี่สิบวันเต็มๆ ที่ผมนอนอยู่ในโพรงมืดใต้ซากตึก” คำว่า “โพรง” บ่งบอกถึงความคับแคบที่เขาอยู่ เขาตื่นมามันน่าจะเป็นอะไรที่น่ายินดี แต่การตื่นมาของเขาครั้งนี้และรับรู้ข่าวร้ายพร้อมๆ กับความไม่ปกติของชีวิตเขา เช่น เพื่อนร่วมงานและเนื้อนวลต้องมาจบชีวิตลงใต้ซากตึก แขนขวากับขาสองข้างถูกตัดทิ้งและรวมไปถึงนางพยาบาลที่เขาเคยพอใจและสนใจตอนที่มาผ่าตัดไส้ติ่งหล่อนก็เมินหน้าหนี ไม่สนใจเขาเหมือนเมื่อก่อนสังเกตได้จากหน้า 206 “ทันทีที่สบตาผมหล่อนรีบเมินหน้าไปอีกทาง” ทำให้เราได้รู้ว่าในชีวิตความเป็นจริงยังมีคนอีกมากมายที่สนใจคนเฉพาะแค่รูปกายภายนอก พยาบาลคนแรกที่เจอกันตอนผ่าตัดไส้ติ่งกับพยาบาลคนที่สองที่คอยปลอบใจเขาตอนอยู่ใต้ซากตึกทั้งๆ ที่ยังไม่รู้จักกันคนสองคนที่มีอาชีพเหมือนกันคือ “พยาบาล” แต่กลับมีหัวใจที่แตกต่างกัน คนแรกที่เขาเคยคิดว่าดีที่เขาเคยสนใจกลับไม่สนใจเขาเมื่อยามที่เขาพิการ เช่นนี้ กับพยาบาลคนที่สองแม้หล่อนจะยังไม่รู้จักหน้าตาแต่หล่อนมีหัวใจที่เป็นเลิศ หล่อนมีน้ำใจมีความเป็นห่วงเขา ผูกไมตรีกับเขาทั้งๆ ที่ยังไม่รู้จักกันและไม่รู้ว่าคนที่เขาเคยปลอบใจเขาจะได้สิ่งตอบแทนกลับมาแค่ให้รอดก็เกินหวัง แต่หล่อนก็ยังมีเมตตาให้กับเขา หล่อนเหมาะกับอาชีพพยาบาล พยาบาลผู้ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่มีข้อแม้ใดๆ ในการรักษาคนป่วย มันไม่ต่างจากเขานักหรือเขาเป็นผู้ชายที่ดูแล้วแข็งแกร่ง อดทนแต่ถ้าเอาหัวใจไป

เปรียบเทียบกับนางพยาบาลที่ชื่อ “เดือนฉาย” แล้ว เขากลับเป็นคนที่ด้อยกว่ามาก โดยเฉพาะด้านความคิด มุมมอง ทั้งสองคนแตกต่างกันตรงเพศ แต่เราจะเอาตรงนี้คือ หัวใจ เราเอาไปวัดกันไม่ได้แม้ว่ามาจากอาชีพเหมือนกันก็เถอะ แต่คนเราถ้าวัดหัดมองโลกในแง่ดีแม้กายเราจะไม่สมประกอบ ชีวิตเราก็จะไม่เลวร้ายเสมอไป สำคัญที่สุดก็คือ “หัวใจ” ดูอย่างชายหนุ่มที่ชื่อประพันธ์ หลังจากที่เขาเคยพบพบกับสิ่งที่เลวร้ายคือ “ติดอยู่ใต้ซากตึกเป็นเวลา 20 วัน จนร่างกายผิดปกติจากที่เคยเป็นอยู่มันทำให้เขาเหมือนตายทั้งเป็น หลังจากรอดกลับมาได้ เขาจึงได้รู้ค่าของชีวิตมากขึ้น ชีวิตจะดีหรือไม่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับแขนและขา แต่หัวใจต่างหากที่สำคัญ ถึงแขนและขาจะพิการแต่ก็ไม่ได้แปลว่าความเป็นมนุษย์หรือศักดิ์ศรีของเขาจะพิการตามไปด้วย เขายังมีความเป็นคนอยู่ และเป็นคนที่หัวใจที่แข็งแกร่งกว่าเมื่อตอนที่ยังไม่เจอเหตุการณ์ร้ายๆ มันไม่มีอะไรสำคัญเท่า “ชีวิต” และ “หัวใจ” ที่เป็นเลิศหรือเขามีกำลังใจที่จะสู้ชีวิตเต็มที่เพราะเขาได้รู้ว่าในขณะที่

ที่เขาพิการมันก็เหมือนกับการได้ปลดภาระอย่างหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้แปลว่าเขาจะเป็นภาระของใคร เขาคิดถึงคำพูดของหญิงสาวคนนั้นเสมอ “ขอเพียงคุณเข้าใจและยอมรับในทุกสิ่งที่เกิดขึ้นขอเพียงคุณเข้มแข็งและพร้อมจะสู้” เสียงหล่อนเป็นดังเฉกเช่น แสงแห่งแรงใจ แสงแห่งกำลังใจ ทำให้เขาอยากสู้ต่อไปในวันหน้า 20 วัน ที่เขาอยู่เหมือนตายทั้งเป็นใต้ซากตึกอยู่อย่างคนสิ้นหวังหมดกำลังใจที่จะสู้ต่อไป ต้องทนอยู่ในความมืด มืดที่ไม่ใช่มาจากธรรมชาติเป็นเหมือนจมอยู่ภายใต้อุโมงค์อันมืดมิด แต่ขณะที่ชีวิตของเขาใกล้จะหมดหวังหล่อนก็ปรากฏแค่เสียงเล็กๆ แต่มันมีความหมายกับเขามาก หล่อนคอยให้กำลังใจเขาตลอด จุดประกายในใจเขา หล่อนเป็นดังแสงไฟ หล่อนเป็นดังเดือนฉายสมชื่อ เดือนฉายที่เขาเท่านั้นสัมผัสมันได้ รู้สึกมันได้ว่ามันมีพลังและมีค่ามากสำหรับเขา หลังจากนั้นไม่ว่าจะมีอุโมงค์อยู่ลึกกี่แห่งในแผ่นดิน แสงสว่างก็จะมีให้เห็นเสมอในใจของเรา

เดือนฉายใต้อุโมงค์

รอสานา เจ๊ะเงาะ⁴

“เดือนฉายใต้อุโมงค์” เป็นงานประพันธ์ของ ประชาคม ลูนาชัย จากการวิเคราะห์ชื่อเรื่องแล้ว ตีความได้ว่า เน้นแสงๆ หนึ่งที่ส่องมาให้ความสว่าง แก่ความมืดมดภายใต้อุโมงค์ที่มีมืดทึบ คงเป็นแสงที่ นำชีวิต เปิดประตูให้แก่คนที่หลงติดอยู่ภายใน อุโมงค์ได้พบทางออกของทั้งกายและจิตใจ

หลังจากข้าพเจ้าได้อ่านมาแล้วอย่างถี่ถ้วน พอสมควร จึงเข้าใจว่า ดวงเดือนที่ส่องมาให้เราเห็น อยู่ทุกคำคตินั้นกลับดูเป็นแค่แสงหิ่งห้อย เมื่อมา เปรียบกับเดือนที่ฉายอยู่ในบทประพันธ์เรื่องนี้ เพราะเดือนฉายช่างมีแสงสว่างแจ่มจ้าเหลือเกิน สำหรับชีวิตที่มีดมนชีวิตหนึ่ง และไม่น่าเชื่อว่า แสง สว่างได้เกิดจากชีวิตของผู้หญิง และสิ่งที่ตรงกันข้าม กันคือความมืดมดที่กลับเกิดขึ้นในใจของผู้ชายออก สามสอก เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงอยากตั้งชื่อเรื่องนี้ ใหม่ให้ชื่อว่า “แสงแห่งชีวิต” ไว้ส่องทางในความ มืดมิด

ฉากของเรื่อง “เดือนฉายใต้อุโมงค์” มีอยู่ 2 ฉาก คือ ฉากใต้ซากตึกและฉากที่โรงพยาบาลหลัง จากได้รับการช่วยเหลือแล้ว เรื่องราวทุกอย่างได้ เกิดขึ้นในฉากแรกรวมถึงเดือนฉายก็ได้ส่องลงมาใน ฉากนี้ และผู้ที่เล่าเรื่องทั้งหมดก็คือตัวละครที่ชื่อ “ประพันธ์”

ผู้แต่งเปิดฉากตรงใต้ซากตึกที่มีชายคนหนึ่ง กำลังฟื้นตัว หลังจากอุบัติเหตุตึกถล่มได้เกิดขึ้น

(อาจเป็นเพราะความผิดพลาดในการก่อสร้าง, แผ่น ดินไหว, การก่อการร้าย) เขาพยายามมองหาดวง ดาวสักดวงในความมืดมิดนั้น แต่ไม่มีเลย เพราะ ความมืดมิดที่ประสบเป็นความมืดใต้ซากตึกไม่ใช่ ความมืดของเวลาค่ำคืนอย่างที่เข้าใจ ผู้แต่งได้ บรรยายถึงความเจ็บปวดของผู้ชายคนนี้ ที่เรียกตัว เองว่า “ผม” เขาเป็นอีกหนึ่งที่ถูกซากตึกทับ ตึกสูง สามสิบหกชั้น ที่ตอนนี้ได้กลายเป็นเศษเหล็ก เศษปูนพังทลายลงทั้งตึกแล้ว ความเจ็บปวดของผู้ เล่าสัมผัสได้ด้วยการบรรยายอย่างละเอียด ไม่ว่าจะ เป็นผิวหนังที่ตึงและเจ็บเหมือนมียางเหนียวจับเป็น กราบ มือข้างซ้ายที่บวมพองเป็นลูกโป่ง ชาเหน็บ เหมือนเนื้อตายไปแล้ว ความเจ็บปวดรวดร้าวทำให้ เห็นความตายเป็นละอองฝุ่นลอยคลุ้ง แค่อสัมผัสอยู่ ไม่ไกลตัว แต่ดูเหมือนว่าเขาไม่ได้โชคร้ายไปเสียที เดียว เขายังคงมีเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกัน หญิง สาวที่คอยปลอบประโลมเขาทุกครั้งที่ทำอในชีวิต หญิงสาวผู้มีเสียงแจ่มใสและกังวลคล้ายระฆังตะโกน มาทักทายไม่ใกล้ไม่ไกลชายหนุ่มสามารถสัมผัส ปลายนิ้วของเธอได้ ทั้งคู่ถูกคานซีเมนต์กดทับจน ขยับตัวไม่ได้ ได้แต่เพียงส่งเสียงและยื่นน้ำดื่มให้แก่ กันเท่านั้น

ในสถานการณ์เดียวกันยังมีอีกเป็นสิบเป็น ร้อยชีวิต ที่ติดอยู่ใต้ซากตึกนี้ เพื่อรอความช่วยเหลือ จากหน่วยกู้ภัย ส่วนคนที่รอไม่ไหวก็ตายไปชายหนุ่ม

⁴ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขียนประกอบการศึกษาวิชาวรรณคดีวิจารณ์ เบื้องต้น ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ก็เช่นกันที่ไม่กล้าหวังและกลัวว่าความเจ็บปวดรวดร้าวจะถึงจุดที่ทนไม่ได้ ความหวังในชีวิตมีอยู่น้อย แต่ตรงกันข้าม หญิงสาวคือแสงสว่าง เมื่อได้สนทนากันเขารู้ว่าเธอเป็นพยาบาล ชื่อเดือนฉาย ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับชื่อเรื่องผู้แต่งใช้ชื่อนี้สื่อให้เห็นถึงความหวัง โดยถ่ายทอดออกมาผ่านสายตาของ “เดือนฉาย” ผู้มีความหวังและมองโลกในแง่ดีเสมอ ในประเด็นนี้เราสามารถวิเคราะห์ไปถึงอาชีพที่สร้างคนให้เหมาะสมและควรเป็นโดยอาชีพที่ทำ อาชีพพยาบาลได้บ่มเพาะความอ่อนโยน มองโลกในแง่ดี และอดทน เพราะเธอต้องอยู่กับความเจ็บป่วยและช่วยเหลือคนอยู่ตลอดเวลา เธอจึงต้องคอยดูแลและให้ความหวังแก่ผู้รอความหวัง (ผู้ป่วย) เสมอ แต่กลับตรงข้ามกับชายหนุ่มผู้ร่วมชะตากรรม ชื่อว่า “ประพันธ์” มีอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ ที่วิชาชีพฝึกให้เขาต้องขี้ระแวง มองโลกในแง่ร้ายไว้ก่อน จึงมีผลต่อเนื่องต่อสภาพจิตใจ

แม้ว่าคำพูดและความรู้สึกของชายหนุ่มบ่งบอกถึงความโศกเศร้าหมดหวังตลอดเวลา แต่ผู้แต่งได้สร้างความน่าพิสมัยตรงคำพูดที่ให้ขบคิดตลอดเวลาของ เดือนฉาย หญิงสาวที่งามด้วยน้ำใจคนนี้ทุกคำที่ออกจากปากของหญิงสาวล้วนแต่ให้ข้อคิดและมีความหวัง จนคนอ่านยังรู้สึกได้ เช่น เมื่อชายหนุ่มเริ่มห่อเหี่ยวอีกครั้ง ขณะนี้ก็ต้องอยู่ในความมืดต่อไป คำพูดของหญิงสาวก็แทรกเข้ามาเพิ่มความหวัง “เราอยู่ในความมืดก็จริงนะคะ แต่ชีวิตยังมีแสงสว่าง ฉันทรอคอยได้ค่ะ” หลายต่อหลายประโยคของเธอ ทำให้ชายหนุ่มเปรียบเทียบเธอเหมือนนางฟ้า และจินตนาการหน้าตาว่าสวยงาม ส่วนนี้เป็นอีกรสหนึ่งของงานประพันธ์ที่แฝงสีสันทันในความตึงเครียดของเรื่อง

ในหน้า 200 เดือนฉาย ได้พูดประโยคหนึ่งในย่อหน้าแรก ที่มีอยู่ว่า “เมืองไม่ล่มสลาย หากจิตใจเราใหญ่กว่าเมือง โตกว่าสิ่งปลูกสร้าง กว้าง

ขวางพอจะเป็นผู้ให้ และยิ่งใหญ่พอจะเสียสละ” นี้เป็นคำตอบที่หญิงสาวให้ชายหนุ่ม ที่ถามถึงการล่มสลายของเมือง จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงคนนี้มีมองภาพได้สวยงามและยิ่งใหญ่มากสำหรับมนุษย์คนหนึ่งจะคิดได้ และในหน้าเดียวกัน ย่อหน้าที่ 5 ที่ชายหนุ่มพูดถึงรสชาติของขนมปัง “มีความหวานและเชื้อแห่งชีวิต” ผู้แต่งต้องการสื่อให้เห็นว่า ขนมปังถึงแม้จะเปียกชื้นและขึ้นราแล้วก็ตาม แต่ยังคงความหวานในรสชาติ และที่สำคัญที่คงช่วยประทังชีวิตของมนุษย์ที่หิวโหยอย่างเขาได้

ผู้แต่งได้ทวีความน่ากลัวและทรมานของเหตุการณ์ โดยการบรรยายถึงธารเลือดและน้ำเหลืองของผู้ตายในซากดึกที่ทั้งคู่ต้องเผชิญกับความเหม็นเน่าและน่ากลัว และในที่สุดความตายก็ได้พรากเพื่อนร่วมชะตากรรมที่ดีและน่ารักของประพันธ์ไปอีกคน ลึนเสียงเรียกหา ทุกอย่างจึงดูว่างเปล่า ชายหนุ่มยอมจำนนต่อวาระสุดท้ายของชีวิต แต่ทว่าโชคดีที่ล้มตาอีกครั้ง เขาพบว่าตนเองรอดพ้นจากความตาย ตอนนี้เขาได้มาอยู่ที่โรงพยาบาลเรียบริ้อยแล้ว

โรงพยาบาลแห่งนี้และห้องอุบัติเหตุเป็นความทรงจำที่เขาประทับใจและผูกพันกับพยาบาลสาวคนหนึ่งที่เคยดูแลเขาเมื่อก่อน แต่สิ่งที่เขาได้เจอหลังจากตนเองต้องตัดแขนขวาและขาทั้งสองออกกลายเป็นคนพิการ พยาบาลสาวกลับเปลี่ยนไปเหมือนหน้าหนึ่คล้ายรับไม่ได้เป็นปกติของมนุษย์ส่วนหนึ่งที่รังเกียจความพิการของคนอื่น ทั้งที่ตอนปกติอยู่ยังใคร่หากันแต่ความพิการกลับทำให้เขาเข้มแข็งขึ้น มองโลกอย่างมีความหวัง และเข้าใจทุกสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี

ปิดท้ายเรื่องในหน้า 207 สามย่อหน้าสุดท้าย ที่ชายหนุ่มพูดถึงความมืดและแสงสว่าง นั่นก็คือ ความมืดเปรียบเป็นอุโมงค์มืดทึบ และแสงสว่างที่เปรียบเหมือนหญิงสาวเดือนฉาย ที่ตอนนี้

เธอคงจะอยู่ไกลแสนไกลไปจากโลกแล้ว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเธอก็ยังอยู่ในใจเขาตลอดตราบนาน และน่าประทับใจที่เสียงเล็กๆ แจ่มใสในนั้นยังคงเป็นเสียงกระซิบปลอบโยนเขาทุกอย่างก้าวที่เดิน ผู้แต่งได้ทิ้งท้ายด้วยประโยคให้ขบคิด “ขอเพียงคุณเข้าใจและยอมรับในทุกสิ่งที่เกิดขึ้น ขอเพียงคุณเข้มแข็งและพร้อมสู้...” และหากเดือนฉายยังอยู่ คำพูดนี้ก็คงจะเป็นคำพูดของเดือนฉาย ที่ส่องสว่างไปทั่วทั้งอูโมงค์แห่งความทุกข์ของโลก

งานประพันธ์เรื่องนี้มีแก่นเรื่องอยู่ตรงที่ความหวัง ที่เราสามารถสร้างได้เองเพียงแคใจเราไม่มีติดบอด และคิดมองโลกในแง่ดี และแบ่งปันเพื่อดำเนินชีวิตในวันพรุ่งนี้ อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ความเปรียบและแง่คิดมากมาย ทำให้งานประพันธ์เรื่องนี้มีคุณค่าในตนเอง สามารถให้กำลังใจ กระตุ้นการขบคิดพัฒนาจิตสำนึกได้เป็นอย่างดีเลยทีเดียว ผู้แต่งสามารถดำเนินเรื่องได้อย่างมีอรรถรสและทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสความหมายของ “ชีวิต” ได้อย่างน่าประทับใจ

เดือนฉายใต้อูโมงค์

1. ผมรู้สึกตัวตื่นขึ้นมาในความมืด เบิกตามองหาดาวสักดวงหนึ่ง หรือเดือนเสี้ยววงเล็กๆ ซึ่งอาจส่องแสงเรือเรืองมาจากขอบฟ้าไกล ทว่าผมพบเพียงความมืดอันกว้างใหญ่ มันอาจไม่ใช่คำคืนไม่ใช่สีดำในโลกปกติ

ผมฝันไปหรือเปล่า น่าแปลกเหลือเกิน ร่างกายผมเหมือนความว่างเปล่า ไม่มีน้ำหนักและคล้ายไม่มีตัวตนเหมือนความว่างเปล่าลอยคว้างกลางอากาศ

กลิ่นอับๆ โขยอยู่รายรอบ ผมลองขยับศีรษะ รู้สึกมันหนักอึ้งและความเจ็บปวดก็แล่นจี๊ดอยู่ข้างใน ผิวหน้าตึงและเจ็บเหมือนมียางเหนียวจับเป็นคราบอยู่ทั่ว

ผมไม่ได้ฝันไป แขนซ้ายขยับได้แล้ว และผมรู้ว่ามือของหนักๆ กดทับอยู่

แผ่นหลังผมแนบอยู่กับพื้นขรุขระและแข็งกระด้าง ผมค่อยๆ ดึงแขนซ้ายออกจากชอก มันยังเจ็บและชา มือข้างนั้นเหมือนบวมพองเป็นลูกโป่ง

ซาเห็นบราวกับเนื้อที่ตายแล้ว ผมวางมันลงบนพื้นซากแข็ง

แขนขวาขยับไม่ได้ คล้ายหลุดไปจากประสาทควบคุมเช่นเดียวกับหน้าอก หน้าท้อง สะโพกและขาทั้งสองข้าง

ร่างกายยังมีเลือด มันค่อยๆ ไหลซึมไปถึงปลายนิ้ว ผมยกมือซ้ายขึ้นสูง สัมผัสความมืดและวัตถุซึ่งกดทับร่าง

ความเจ็บปวดแผ่กระจายไปทั่วศีรษะ ไล่ลามลงมาตามหัวไหล่และแขนซ้าย ผมครางเบาๆ กัดฟันข่มกลิ่นความเจ็บปวด รับรู้ว่าร่างกายส่วนอื่นๆ ยังอยู่ครบ อีกไม่นานมันจะค่อยๆ ตื่นขึ้นมา รับความเจ็บปวด

ผมมานอนอยู่ตรงนี้ได้อย่างไร นานแค่ไหนแล้ว ไม่เพียงความมืดแต่มันเป็นโลกที่หนักแล้ว ไม่ไกลจากตรงที่ผมนอนอยู่ ความตายอาจเหมือนละอองฝุ่นลอยคลุ้ง

ผมไม่กล้าขยับกายส่วนไหนอีก นั่งงันไม่

กล้าแม้จะตั้งคำถาม เพลอร้องครางเสียงดังเมื่อความเจ็บปวดแล่นไปตามเส้นเลือดในสมอง

“คุณคะ ได้ยินฉันหรือเปล่า ฉันได้ยินเสียงคุณนะ รู้ไหมคุณครางและละเมอด้วย ฉันนอนฟังเสียงคุณมานานแล้ว”

เสียงเล็ก ๆ ของผู้หญิงแว่วมาจากความมืดอ่า...ผมไม่ได้อยู่คนเดียว ในความมืดรอบกายยังมีชีวิตอื่น

“ผมได้ยิน...” ผมข่มความเจ็บปวดตะเบ็งเสียงตอบออกไป

“คุณเจ็บมากไหมคะ”

“ผมถูกทับ...” ไม่รู้จะบอกเธออย่างไรดี เพราะไม่รู้ว่าจะไร้ทับผมไว้ “ผมขยับตัวไม่ได้เลย เจ็บหัวและแขนซ้าย เราอยู่ที่ไหนกันหรือคุณ”

“เราอยู่ใต้ซากตึก” เสียงเธอชัดเจน “ฉันพินมาได้สามวันแล้ว และรู้ว่าคุณอยู่ไม่ไกลจากฉัน คุณร้องครางมาสองสามวันแล้วนะคะ”

“ใต้ซากตึก...” ผมอุทานออกมาเบา ๆ

“ฉันก็ถูกคานซีเมนต์ทับไว้เหมือนคุณ ไม่รู้ว่าเราติดอยู่ที่นี้กี่วันแล้ว คุณโชคดีมากนะคะที่พื้นซ้าฉันทนอยู่กับความมืดและความเจ็บปวดมาก่อนคุณหลายชั่วโมง คุณรู้ไหมคะ ถ้าเราหลับอยู่จนมีคนมาช่วยออกไป ความเจ็บปวดทรมานก็ทำอะไรเราไม่ได้”

เสียงเธอไม่เหมือนคนเจ็บหรือคนที่กำลังนอนรอความตายอยู่ใต้ซากตึก แจ่มใสและมีกังวานจนผมรู้สึกว้าเสียงนั้นแว่วมาจากแสงสว่างอันไกลโพ้น

“นี่เป็นกลางวันหรือกลางคืน” ผมถาม

“กลางวัน” เธอตอบ “กลางวันไม่มีมืดเท่ากลางคืนหรอกฉันสังเกตมาสามวันแล้ว”

ความมืดเบื้องหน้าผมจางลงไปซ้า ๆ มันเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มแก่จัด นี่หรือสีของกลางวัน คอผมแห้งผาก พยายามกลืนน้ำลาย แต่น้ำ

ในร่างกายผมคงเหือดแห้งไปหมดสิ้นแล้ว

“คุณเป็นไงบ้างครับ”

“ฉันขยับได้ครึ่งตัว” เสียงเธอเบาละ “ตั้งแต่หน้าท้องลงไปถูกทับ คงเป็นคนเดียวกับที่ทับคุณนั่นแหละคะ แต่หน้าและแขนสองข้างของฉันไม่เป็นที่ไหน ฉันไม่เจ็บมากนักหรอกคะ อีกไม่นานคงมีคนมาช่วย”

“ใครจะมาช่วยเรา”

“หน่วยกู้ภัยไงคะ ตึกมันถล่มลงมา ตึกที่คุณเข้ามาตอนเย็นวันเสาร์นี่ล่ะคะ”

ตอนเย็นวันเสาร์...ผมหลับตานิ่งนึก ไม่รู้ผ่านมากี่วันแล้ว ไซ้แล้ว วันนั้นผมมาร่วมงานมงคลสมรสที่โรงแรมสูงสามสิบหกชั้นแห่งนี้ แล้วตอนนี้มันพังลงมางกกันอยู่นอกผม?

สุดลมหายใจลึกเพื่อให้แน่ใจว่าตัวเองยังมีชีวิตอยู่ คลับคล้ายกลืนควาเลือดคลั่งตลบอยู่ใกล้ ๆ อาจเป็นเลือดของผู้หญิงคนนั้นหรือไม่ก็เลือดผมเองหรือของคนเคราะห์ร้ายอื่น ๆ อีกนับสิบนับร้อยซึ่งถูกฝังอยู่ใต้ซากอาคาร

ผมเอื้อมมือออกไปสัมผัสความแข็งกระด้างของซากซีเมนต์ ไล่มือไปตามสันคม ๆ ซึ่งทับผมอยู่ลูปไล่ไปเรื่อย ๆ แล้ววางลงบนเศษซากซึ่งแตกกระจาย ผมเจ็บ อ่อนล้า กระหายน้ำ ศีรษะซาไปซึกหนึ่ง นอนหายใจรวยริน ไม่กล้าเอื้อมมือสัมผัสใบหน้าตัวเอง

ผมไม่กล้าคาดหวังว่าหน่วยกู้ภัยจะมาช่วยเหลือได้ทันหากเป็นไปได้ ผมอยากสิ้นใจไปก่อนจะเจ็บปวดทรมานมากกว่านี้

2. ผมหลับไปอีก อาจไม่ใช่การหลับอย่างคนปกติ เร็วแรงและความรู้สึกดับไปเหมือนไฟสิ้นเชื้อ ไม่รู้ว้านานแค่ไหน เสียงครางเบา ๆ แว่วผ่านความมืด ผมนิ่งฟังเพื่อจับทิศทางเธออยู่ทางซ้ายมือผมนี่เอง คงไม่ไกลมาก ใต้ซากตึก

เดียวกัน ร่วมในความเจ็บปวดและชะตากรรม รอคอยความหวังและความตายซึ่งยังไม่รู้ว่าอย่างไรจะเดินทางมาถึงก่อน

“คุณตื่นหรือยังคะ ได้ยินฉันอยู่หรือเปล่า ตอนนี้ค่ำแล้วนะคะ ฉันหนาวมาก มีหยดน้ำลงมาจากข้างบนและน้ำที่ไหลมาจากไหนไม่รู้ ตรงที่ฉันนอนอยู่เปียกไปหมด คุณสังเกตเห็นของความมืดไหมคะ มันเข้มขึ้นมาก คุณตื่นหรือยังคะ ฟังอยู่หรือเปล่า คุณคงไม่เจ็บปวดจนพูดไม่ได้แน่ะคะ”

“ผมตื่นแล้วและได้ยินเสียงครางของคุณ เจ็บมากไหมครับ”

“ฉันคงผลออกไป อันที่จริงฉันคุ้นกับความเจ็บแล้วค่ะ”

ตรงที่ผมนอนอยู่เปียกชื้นเช่นเดียวกัน น้ำไหลผ่านร่างผมไป ผมหนาวและศีรษะหนักอึ้งด้วยความเจ็บปวด

เสียงเธอกังวานเหมือนระฆังเงิน เธอคงเป็นหญิงสาวตัวเล็ก ๆ ไร้ผมยาวไสว ดวงตากลมโต แยมยิ้มอยู่เป็นนิสัย

“เธออยู่ส่วนไหนของตึกก็ไม่รู้”

“ตอนตึกถล่มฉันรอดลิฟท์ที่อยู่ชั้นที่หนึ่ง ตอนนี้เราคงอยู่ชั้นหนึ่งหรือไม่กี่ชั้นใต้ดิน”

“ผมกำลังจะไปห้องจัดเลี้ยง...ห้องวิมานชั้นเก้า”

“เสียงคุณแจ่มใสขึ้นมาก”

“ผมเพิ่งตื่นนอน และคงเริ่มคุ้นเคยกับความเจ็บปวดมากแล้ว” ผมเขม้ริมฝีปาก ห้ามตัวเองไม่ให้ผลอยิ้ม คนเราไม่ควรยิ้มให้กับความมืด

“หากเราอยู่ชั้นใต้ดินก็ต้องรอนานหน่อยกว่าหน่วยกู้ภัยจะค้นหาเจอ”

“ไม่รู้อีกกี่วัน”

“คุณต้องเข้าใจนะคะ ว่าหน่วยกู้ภัยทำงานกันหนักมาก”

ผมกระหายน้ำจนคอแห้งผาก “ผมเหนื่อยไม่รู้จะทนรอได้กี่วัน”

“มีน้ำอยู่ข้างๆ ตัวคุณ ใช้มือกอบขึ้นมาแตะริมฝีปากชึ้ะ มันจะช่วยให้เรารอดชีวิตไปได้อีกหลายวัน”

ผมทำตามที่เธอแนะนำ ริมฝีปากผมสั่นระริกและร้อนผ่าว เสียงเธอแว่วมาอีก “ฉันเจอขวดน้ำ” ขวดพลาสติกถูกทับจนแบนแล้วแต่ยังมีน้ำเหลืออยู่ ฉันจะแบ่งให้คุณ...”

“ผมอยู่ทางขวา...” ผมหยุดคิดครู่หนึ่ง แล้วก็แน่ใจว่ามันเป็นทิศทางที่ถูกต้อง “ผมจะยื่นมือซ้ายออกไป”

ผมยื่นมือออกไปสุดแขน ผ่านความมืดว่างโล่งและเหนือเศษซากซึ่งมองไม่เห็น เราใช้เวลาอยู่นานพอสมควรกว่าจะควานพบกัน แทะจะสุดเอื้อม เราสัมผัสกันได้เพียงปลายนิ้ว ปลายนิ้วของเธออบอุ่น สายเลือดจากต่างร่างทำให้ผมรู้สึกถึงความมีชีวิต

ผมเขี่ยขวดน้ำเข้าใกล้ตัว ยกขึ้นดื่มจนหมด น้ำแผ่ความชุ่มเย็นเอาไว้ แต่มันทำให้ผมสับสนไปทั่วลำคอและช่องท้อง ไข้...ท้องและกระเพาะอาหารของผมยังอยู่

ผมใช้มือที่เหลืออยู่เพียงข้างเดียวควานเข้าไปในโพรงมืด หวังจะพบเศษขนมปังหรือของกินประทังชีวิต หากพบสักชิ้นหนึ่งผมจะแบ่งให้เธอ

3. ความมืดสีน้ำตาลเข้มและสีดำที่บดบัง
เปลี่ยนกันทำหน้าที่อยู่เบื้องหน้าเรา มันเคลื่อนตัวเจียบกริบกัดกินโมงยามที่เหลืออยู่ไม่มากในชีวิตเราผ่านไป และในความมืดเรายินเสียงครี้นครัน เศษซากซีเมนต์เหนือเราขึ้นไปพังลงมา ฟันละออกร่วงพรุกระแทบใบหน้า ผมปิดปากและหลับตา

แผ่นหลังของผมเปียกชื้น น้ำไหลทะลักมาจากที่ไหนสักแห่ง อาจเป็นเลือด...อา...ผมนอนอยู่

กลางธารเลือด กลางฝูงความตายซึ่งแยกเขี้ยวและ
กางอุ้งเล็บอยู่ใกล้ๆ

น้ำเย็นเยียบ ไม่ชันเหนียวและมีกลิ่นคาว
ผมควานมือออกไปกลางรอยแยกของชอกซีเมนต์
พบขวดพลาสติกบี๊แบนซ้อนทับกันอยู่

“ฉันพบขวดน้ำอีกแล้ว” เธอร้องบอก

“ผมก็พบเหมือนกัน”

เรามีน้ำดื่มและหวังจะมีชีวิตยาวนานสืบไป
เพื่อรอคอยผ่านความมืดทึบดำมาอีกคืนหนึ่ง เสียง
แจ่มใสของเธอดังแว่ว

“ฉันกระดิกเท้าได้แล้ว แต่ขาขวายังชา
กลางลำตัวไม่มีความรู้สึก”

“ผมกระดิกเท้าขวาได้” ผมบอกอย่างไม่
ยินดียินร้าย ร่างกายที่คืนความรู้สึกทำให้ผมเจ็บ
ปวดยิ่งขึ้น

“เราอยู่ในความมืดก็จริงนะคะ แต่ชีวิตยังมี
แสงสว่างฉันรอคอยได้ค่ะ”

น้ำช่วยให้เรามีแรงหายใจ ลืมตาตื่นขึ้นมา
ทักทายความเจ็บปวด เงี่ยหูฟังฝีเท้าแห่งความหวังที่
อาจคืบใกล้เข้ามา แล้วเราก็ได้ยินเสียงดังกรืนๆ

“หน่วยกู้ภัยใกล้เข้ามาแล้ว” เธอว่า

ผมหลับตาลง “ผมหวังว่าพวกเขาจะมาเจอ
เราขณะยังมีลมหายใจ และร่างกายส่วนที่ไร้ความ
รู้สึกของเราไม่เน่าเปื่อยไปเสียก่อน”

“คุณรู้ไหมคะ ข้างนอกไม่มีดีเหมือนในนี้
หรอก คืนนี้คงมีดาวเต็มฟ้า”

“มีเดือนด้วย เดือนเสี้ยวเล็กๆ”

“ฉันชื่อเดือนฉาย”

“คุณเป็นพนักงานโรงแรมหรือมางานเลี้ยง”

“ฉันเป็นพยาบาล คนไข้ชาวญี่ปุ่นจ้างฉัน
มาดูแล เขาพักอยู่ชั้นยี่สิบสอง”

ผมยื่นมือออกไปสัมผัสปลายนิ้วของเธอ
กลางนีกถึงหญิงสาวตัวเล็กๆ สวมชุดสีขาว ยิ้ม

แจ่มใสอยู่หลังรถเข็นผู้ป่วย

“ผมทำงานหนังสือพิมพ์ มางานแต่งงาน
เพื่อนรุ่นน้องงานมงคลแท้ๆ”

“งานยังไม่เริ่มไม่ใช่หรือคะ เจ้าบ่าวเจ้าสาวก็
ยังมาไม่ถึงโรงแรม”

“ผมภาวนาให้เป็นเช่นนั้น แต่ในความเป็น
จริง ผมมักล่าช้ากว่าเวลานัดเสมอ และวันนั้นผมเข้าไป
เกือบชั่วโมง”

“คุณพระคุ้มครองทุกคน ยกเว้นเราสอง
คนในขณะนั้น”

เราเจียบกันไปนาน ผมนึกถึงภาพวัน
แต่งงาน เจ้าบ่าว...เจ้าสาวและแขกผู้มีเกียรติซึ่งผม
รู้จัก พลันน้ำตาหยดหนึ่งก็ไหลอาบร่องแก้ม

“คุณสนิทกับเจ้าบ่าวหรือเจ้าสาวล่ะคะ”
เธอถามเสียงสั้น

“เจ้าสาว”

“เธอคงสวยที่สุดในวันแต่งงานใช่ไหมคะ”

“ครับ น้องสาวคนนี้ของผมน่ารักเสมอ”

ผมลืมหันมองความมืดพลางนึกถึงเนื่อนวล

หล่อเป็นนักข่าวภาคสนามมาหลายปี
เด็กสาวตัวเล็ก ๆ วิ่งออกไปทำข่าวตามสถานที่ต่างๆ
หัวขุ่นและหน้าตามอมแมม เพื่อนร่วมงานน้อยคน
นักจะมองเห็นความสวยของหล่อทั้งหลาย ที่เนื่อนวล
เป็นผู้หญิงหน้าตาดีคนหนึ่ง เห็นเพียงความน่ารัก
และช่างลุย นานที่ปีหนหล่อจึงแต่งหน้าทาปาก
สักครั้ง สวมกระโปรงสีหวานยื่นเจี๊ยงแจ้วอยู่เบื้อง
หน้ารุ่นพี่ๆ นักข่าวและช่างภาพหนุ่มโสดหลายคน
หลงเสน่ห์ของหล่อ เนื่อนวลคือความแจ่มใส
เบิกบาน ช่างคุยและชอบยั่วให้ใครต่อใครหัวเราะ
ตอได้รับบัตรเชิญงานมงคล ผมถอนหายใจและจ้อง
หน้าเนื่อนวลนิ่งอยู่ หล่อเหมือนน้องสาวแท้ๆ ของ
ผมอีกคนหนึ่ง ร่วมงานร่วมทุกข์สุขกันมาเกือบหกปี

ไม่เคยเห็นหล่อนคบเพื่อนชายอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง และไม่เคยเห็นไอหนุ่มคนไหนในกองบรรณาธิการจับหล่อนอยู่หมัด

เจ้าบ่าวเป็นศิษย์เก่าศิลปากร เป็นศิลปินซึ่งโลกยังไม่รู้จัก ผมถอนหายใจด้วยความเป็นห่วง ไอหนุ่มศิลปินก้ามะลอกคนนี้เป็นใครกัน มีหน้ากากและเนื้อแท้เช่นไร น้องสาวของผมตามออกไปหรือเปล่า ขณะเหยียดขี้มดและสบสายตากับเนื่อนวลผมอยากเตือนว่า ชีวิตรักไม่ได้จบลงอย่างมีความสุขในวันแต่งงาน ทางข้างหน้าล้วนเต็มไปด้วยขวากหนามเหนือความคาดหมาย

หล่อนยิ้มและยกไหล่อย่างเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจ “พี่พันธ์ต้องไปให้ได้นะ จีนไม่ไปนวลจะจ้างคนไปเผาบ้าน” หล่อนจ้องหน้าผมอย่างคาดคั้น चुแล้วก็หัวเราะคิกๆ

ผมชอบคำอวยพรมาเต็มหัวใจ ขอให้วันมงคลเป็นวันคืนชื่นสุขอย่างแท้จริง เมื่อหล่อนเลือกแล้วก็ต้องยอมรับผลการตัดสินใจ ทางข้างหน้าจะเป็นกลีบกุหลาบหรือขวากหนาม หล่อนกับสามีก็ต้องแข็งแรงง้อจะฝ่าข้าม

งานสมรสวันนั้นคงคับคั่งด้วยญาติพี่น้องและมิตรสหายทุกคนมาเพื่อเป็นสักขีพยาน เป็นเกียรติและร่วมในความสุขสมหวังของคู่บ่าวสาว เนื่อนวลคงยิ้มแจ่มใสเหมือนเคยยื่นเจ็ดฉายอยู่ในชุดราตรี เยื้องกายดูนางพญาตัวน้อยๆ มันคือความสุขใกล้มือ หลังจากนั้นชีวิตจะพานพบกับอะไรก็ช่างเถิด

ผมจะยิ้มให้เนื่อนวลและไอหนุ่มผมยาวคนนั้น อวยพรและบอกถึงความปรารถนาดีที่พี่ชายคนหนึ่งมีต่อน้องสาว ผมคงจะสมหวังตั้งใจหากศึกเจ้ากรรมไม่เกิดถล่มลงมาเสียก่อน

“คุณเจียบไปนะ” เดือนฉายพูด “คุณเจียบมากหรือเปล่าคะ”

ผมปาดเช็ดน้ำตา บังคับน้ำเสียงให้ปกติ “ผมคิดถึงเจ้าสาว”

“คุณวางใจเถอะค่ะ บางทีคนอื่นอาจโชคดีกว่าที่เราคิด มองโลกในแง่ดีเอาไว้สิคะ”

“มันมีดีไปหมด”

“แสงสว่างอยู่ในใจและความคิดของเรา ตอนนี้เป็นกลางคืนนะคะ เหนือขึ้นไปจากซากตึกนอกจากดาวแล้วคืนนี้อาจเป็นคืนพระจันทร์เต็มดวง”

ผมนึกถึงแสงจันทร์อ่อนโยนและดาวนับล้านดวงบนท้องฟ้า ความเจ็บปวดเหมือนเลื่อนหายไป รวมทั้งความมืดเบื้องหน้า “คุณเดือนฉายนี้ช่างสมกับที่เป็นพยาบาล ไซ้สินะ คุณเป็นนางฟ้าของคนที่ป่วย ไซ้แล้วครับ เราต้องมองโลกในแง่ดี หวังในสิ่งดีๆ อีกไม่นานหน่วยกู้ภัยจะมาช่วยเหลือเราออกไป”

“คุณชื่ออะไรคะ”

“ประพันธ์”

“เสียงคุณแหบแห้งมากนะคะ คุณเหนื่อยแล้ว พักผ่อนเถอะค่ะ”

“ไซ้...ผมเหนื่อย”

เธอเจียบไป ผมหลับตาลงและยิ้ม หวนนึกถึงตึกอุบัติเหตุในโรงพยาบาลตำรวจ

นำแปลกที่ผมไม่สนใจจดจำความเจ็บปวดและแผลผ่าตัด นอกจากมีोन้อยๆ ของพยาบาลสาวคนหนึ่ง ในท่ามกลางใบหน้าขาวๆ และสายตาอ่อนโยน พยาบาลคนนี้ทำให้ผมจำหล่อนได้ตั้งแต่แรกเห็น ป้ายชื่อบนหน้าอกบอกว่าหล่อนเพิ่งเรียนจบยศว่าที่ร้อยตำรวจตรีทำให้ผมรู้ว่าหล่อนเพิ่งบรรจุ

เป็นพยาบาล หล่อนทักทายผมทุกครั้งที่มาเปลี่ยนขวดน้ำเกลือ และวันต่อมาก็มาแบ่งหนังสือจากผมไปอ่านแะมาพูดคุยกายามว่าง ทุกครั้งที่หล่อนออกเวร ผมจะมองตามจนแผ่นหลังหล่อนหายลับไป ผมรอคอยเวลาวัดไข้ ทำแผล วัดความดัน รอรอยยิ้มแจ่มใสเปี่ยมอาทร รอจะได้เห็นแก้มนูนและเขี้ยวเล็กๆ บนมุมปาก

ครั้งหนึ่งหล่อนรับปรอทวัดไข้จากมือผม ก้มหน้าลงพูดใกล้ๆ “คุณมีไข้แล้วนะจะต้องกินยาเม็ดหนึ่ง” ยาเม็ดเล็กๆ จากมือหล่อนทำให้ผมอยากจับป่วยอยู่อย่างนี้ตลอดชีวิต

วันที่หมออนุญาตให้ผมกลับบ้าน หล่อนยืนอยู่ข้างเตียง “ทำไมได้กลับบ้านเร็วนักล่ะคะ”

น้ำเสียงเศร้าๆ และสายตาแววอนทำให้ใจผมเจ็บป่วยความอาวรณ์ที่ไร้สาระกดหัวใจเจ็บหนีบใจหายเมื่อคิดว่าคงไม่มีโอกาสได้พบหน้าหล่อน

ผมเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง หลายคนผลัดกันกระเซ้าว่า ไม่นานผมจะต้องเข้าโรงพยาบาลอีก

ผมตื่นขึ้นจากภาพความทรงจำเมื่อครั้งอดีต เอื้อมมือลูบคลำศีรษะ มันเต็มไปด้วยเศษผง คราบเลือดแห้งกรัง แผลหลายแห่งที่ศีรษะไม่น่าเป็นกังวลเท่าร่างกายส่วนซึ่งไร้ความรู้สึก ผมอ่อนแอลงอีกครั้งและเริ่มรู้สึกหนาวตลอดต่อแสงสว่างของโลกภายนอก บางทีขาข้างใดข้างหนึ่งของผมอาจถูกตัดทิ้ง...

4. เราได้ยินเสียงผิปกติเหมือนแผ่นดินไหว เศษซีเมนต์หลายก้อนหล่นลงในโพรงมืด บางก้อนเฉียดศีรษะผมไปไม่ไกลเสียงกริ่งๆ ดังยาวนาน อาจเป็นเสียงรถชุด เสียงกรรไกรตัดเหล็ก เสียงสก็ดเจาะซีเมนต์ออกเป็นช่อง เคล้าเสียงชายฉกรรจ์ ตะโกนเรียกหาผู้รอดชีวิต อีกไม่นานแสงสว่างแรกจะสาดส่องเข้ามา ไม่เพียงขับไล่ความมืดออกไป

แต่เป็นแสงแห่งชีวิตที่ตวาดไล่ความตายให้กระเจิงหนีไปจากเรา

ผมรับรู้ถึงแรงสั่นสะเทือน ประสาทตื่นตัวเต็มที่ หากมีเสียงเรียกผมจะรีบตะโกนตอบออกไป ครั้นแล้วมันก็เงียบหาย ความหวังหรือดับลง กลับสู่ความมืดหลายชั้นที่คลุมทับอยู่

“เราคงไม่ได้ออกไป” ผมพูด

“อย่าท้อสิคะ” เธอปลอบ

“เราอยู่ชั้นล่างสุด มันปลายทางของพวกหน่วยกู้ภัย กว่าพวกเขามาถึงร่างกายเราก็เน่าเฟะไปหลายส่วนแล้ว”

“อย่ากลัวไปเลย ขอให้เรามีชีวิตอยู่”

“มันคงน่าสังเวชมาก” ผมนึกถึงร่างกายตนเองที่เหลือครึ่งท่อน ขาสองข้างกุดด้วน ไม่มีแขน ขวาทิ้งถนัด

“คุณพยาบาลครับ ถ้าหากว่าคุณไม่เหลือขาสักข้าง?”

“อย่าคิดในทางร้ายสิคะ คุณต้องมีความหวังที่ดีกว่านี้”

“บางทีมันอาจเลวร้ายกว่าที่ผมคิด เมื่อนี้เต็มไปด้วยตึกสูง มันอาจถล่มลงมาอีก วันนั้นอาจไม่ใช่หลังเดียว ถ้าวันนั้นเกิดแผ่นดินไหว คุณลองนึกถึงเมืองที่พังพินาศจะใช้หน่วยกู้ภัยเท่าไรถึงจะช่วยคนที่อยู่ใต้ซากตึกนับล้านๆ และกว่าพวกเขาจะค้นพบเรา...”

“ใจคุณไม่มีแสงสว่าง ทำให้ความมืดครอบกายคุณมืดลงไปอีก”

“คุณพยาบาล...คุณคิดอย่างนางฟ้า”

“ฉันอยู่กับคนป่วยมานาน เห็นคนกลัวตาย เห็นคนอ่อนแอ และเห็นคนหลายคนที่ยิ้มแย้มเกินมนุษย์ หลายปีมานี้ฉันอยู่กับคนพิการ ฉันเคยคิดไว้ล่ะว่า หากวันหนึ่งฉันเป็นแบบเขาฉันจะไม่อ่อนแอ ไม่น้อยเนื้อต่ำใจ ต้องเข้มแข็งกว่าเดิมเพื่อชดเชย

ส่วนที่ขาดหายไป”

“ผมเป็นนักหนังสือพิมพ์ ผมมองโลกต่างไปจากคุณ”

“พวกนักหนังสือพิมพ์ขี้ระแวง ชอบมองอะไรร้ายๆ เอาไว้ก่อน”

ผมเหยียดขี้มึนในความมืด เธอพูดตรงเผยทีเดียว นักหนังสือพิมพ์มักตั้งแง่ลบเอาไว้ล่วงหน้าเสมอทั้งกับผู้คนและสังคม มือที่ถือปากกาจึงต่างกับมือถือเข็มฉีดยาเหมือนมองโลกจากคนละด้าน

“เราชอบเตือนตัวเองและคนอื่นๆ ล่วงหน้า” ผมพูด

“ฉันกับคุณทำหน้าที่ต่างกันค่ะ ฉันหวังเสมอว่าคนป่วยจะรอด หรืออย่างน้อยก็มีความสุขในวันพรุ่งนี้”

“แม้ยามที่คุณมองเห็นความทุกข์ที่เป็นจริงของพวกเขา”

“ค่ะ คุณรู้ไหมคะ คนพิการบางคนจิตใจดีและพร้อมสำหรับความสุขบนโลกนี้มากกว่าคนร่างกายสมบูรณ์แต่ช่างทุกข์เสียอีก”

“คุณเตือนฉาย...คุณเคยนึกถึงภาพเมืองล่มสลายบ้างไหม”

“ฉันเคยมองลงจากตึกห้าสิบชั้น และบอกผู้ป่วยให้ทอดสายตามองไกลออกไป ฉันเห็นทุกอย่างเล็กไปหมดไม่ว่ารถยนต์ รถไฟฟ้า และโดยเฉพาะผู้คน เราปลูกสร้างตึกและมันก็ใหญ่โตกว่าเราหลายร้อยเท่า เมื่อมันพังลงมาทับก็มีสภาพอย่างที่เราประสบอยู่ในเวลานี้ เมืองไม่ล่มสลายหรือหาคะหากจิตใจเราใหญ่กว่าเมือง โตกว่าสิ่งที่เราปลูกสร้างกว้างขวางพอจะเป็นผู้ให้ และยิ่งใหญ่พอจะเสียสละคุณฟังฉันอยู่หรือเปล่าคะ...”

เราหลับลงในความมืด พอตื่นขึ้นมาก็ได้ยินเสียงกริ่งๆ อีกครั้ง

“อาจเป็นเสียงแผ่นดินไหว คุณเตือน

ฉาย...คุณลองนึกดูสิ เมืองของเรากลายเป็นขยะกองใหญ่ไปแล้ว”

“คุณมองเห็นหรือคะ ฉันคุณก็ไม่ได้อยู่ในความมืดอีกต่อไปแล้ว”

ผมควานพบขนมปังฝรั่งเศสก้อนยาว มันคงหมดอายุไปหลายวันแล้ว เปียกชื้นและขึ้นรา ผมฉีกใส่ปากเคี้ยว มันยังมีความหวานและเชื้อแห่งชีวิต ผมแบ่งให้เธอครึ่งหนึ่ง เรากินขนมปังและดื่มน้ำกันเสียบๆ แต่เตือนย้ำกับตัวเองว่ายังมีชีวิตอยู่

“คุณประพันธ์คะ เรามีน้ำและขนมปังแบ่งกันกิน”

“เพราะคนเราละเลยการแบ่งปัน เมืองจึงเต็มไปด้วยการแข่งขัน ตึกสูงๆ ผุดขึ้นทุกชั่วโมง”

“หากชีวิตแบ่งปันได้ ฉันอยากส่งไปช่วยผู้เสียชีวิตใต้ซากตึกนี้”

ผมหลับตาลงและขี้มึน เดือนฉายต้องเป็นหญิงสาวร่างเล็กที่คล่องแคล่ว แววดาไลแจ่มราวดวงแก้วเรืองแสงที่ไม่มีความมืดใดบดบังได้ เธอช่างเป็นคนที่ม่จิตใจงดงามเหลือเกิน

ผมนึกถึงหน่วยกู้ภัยซึ่งทำงานกันตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ไม่เพียงเราเท่านั้นที่รอการค้นหา มีคนบาดเจ็บมากมายร้องครวญครางอยู่ใต้ซากตึกซึ่งเต็มไปด้วยเลือด

ผมเข้มแข็งกว่าที่คิดเอาไว้ หลังฝนเห็นนางฟ้า เธอขี้มึนให้ผมและยื่นมือน้อยๆ มาให้สัมผัส

5. น้ำที่เอ่อขังตามซอกเริ่มส่งกลิ่น น้ำที่หยดลงมาจากข้างบน เหม็นรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ผมรู้ว่ามันเป็นเลือดและน้ำเหลืองผมอ่อนแอลงอีก มองไม่เห็นทางจะรอดชีวิตกลับออกไป

เดือนฉายพูดเบาลงมา ผมรู้ว่าเธอเจ็บ “มีเลือดหยดลงมา” เสียงเธอดังแว่ว “เจ้าของเลือดคงตายแล้ว เขาคงทรมานมากก่อนจะ

สิ้นใจ”

“ผมอ่อนล้าเหลือเกิน”

“ฉันเองก็เหนื่อย น้ำกับอากาศไม่ช่วยให้เรามีชีวิตอยู่ได้นาน”

“อีกไม่ช้าเราก็จะตาย”

“ความตายจ้องมองเราอยู่ ตราบเรามีสติมันมันจะไม่ทำอะไรเรา”

“ที่วันมาแล้วที่เรานอนอยู่ตรงนี้ หน่วยกู้ภัยเหมือนอยู่กันคนละโลกกับเรา”

“เราคอยได้นะคะ ความเจ็บปวดกำลังพิสูจน์ความเข้มแข็งของเรา”

“เราอยู่กับความทุกข์ทรมานนานเกินไป”

มีเลือดและน้ำเหลืองหยดลงมาอีก กลิ่นเน่าเหม็นร้ายกาจขึ้นทุกที เสียงเล็กๆ ของเดือนฉายดังแว่วเหมือนบทเพลงกลางโพรงมิด

“มีคนโชคร้ายกว่าเราและเขาก็ตายไปแล้ว”

“อีกไม่นานเราจะตามเขาไป”

“คุณต้องไม่ตาย เชื่อฉันสิคะ”

“หัวผมเล็กลงไปมาก แขนซ้ายก็ลีบเหลือเท่านี้วัก้อย”

“คุณไม่ได้กินอาหารมาหลายวัน โชคดีที่มีน้ำ โลกไม่ต้องการให้เราจากไปนะคะ แต่ให้เราเรียนรู้ที่จะอดทน เมื่อเราถูกช่วยเหลือออกไป อีกไม่นานก็จะอ้วนท้วนเหมือนเดิมเชื่อฉันสิคะ ขอเพียงเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น เราก็ไม่ตกเป็นเหยื่อของความท้อแท้ ขอเพียงเราเข้มแข็ง เมื่อเหตุการณ์เลวร้ายผ่านไปเราก็จะกล้าหาญยิ่งกว่าเดิม”

“ไม่มีประโยชน์ที่เราจะโกหกตัวเอง อีกไม่นานเราจะตาย”

“หลับตาลงสิคะ ในความมืดอาจมีแสงสว่าง”

ผมหลับตาลงและนึกถึงภาพที่ไกลออกไปจากซากตึก

6. เสียงตัดเหล็กดังหวีดร้องอยู่ไม่ไกล ผมหายใจลึก เตรียมพร้อมจะตะโกนให้สุดเสียง เพื่อบอกหน่วยกู้ภัยให้รู้ว่าเราอยู่ที่นี้ กำลังรอความช่วยเหลืออย่างทุกข์ทรมาน ลมหายใจของเราเดินทางมาเกือบถึงห้วงสุดท้ายแล้ว อย่าช้าเลย มาช่วยเราด้วย...เราอยู่ที่นี้

เสียงกรีนครันดังสะท้าน เศษซีเมนต์ร่วงหล่นลงในโพรงมิด และแล้วเสียงเครื่องตัดเหล็กก็เงียบหายไป

“พวกเขาใกล้เข้ามาแล้ว” เธอพูด

ผมนิ่งเงียบเพราะไม่อยากขัดแย้งกับเธอ คงจะดีถ้าผมชวนเธอคุยเรื่องอื่น

“ถ้ารอดออกไปคุณจะเป็นพยาบาลอีกไหม”

“เป็นสิ ฉันรักอาชีพนี้”

“ผมคงไม่ได้ทำหน้าที่สื่อพิมพ์อีก ร่างกายผมเหลือไม่เท่าเก่า”

“ทำไมไม่เขียนหนังสือละคะ คุณน่าจะเป็นนักเขียนที่ดีมือข้างเดียวก็เขียนได้นี้คะ”

“คงยากจะลืมที่นี้ได้ลง ชีวิตช่วงต่อไปของผมคงจมอยู่กับฝันร้าย”

คำคืนใต้ซากตึกทำให้ผมฝันร้าย มันพาผมไปสู่โลกที่เต็มไปด้วยภาพน่าสยดสยอง สะดุ้งตื่นขึ้นมาทุกครั้งผมก็ทรมานกับความเจ็บปวด ผมไม่มีทางเหมือนเดิมอีกแล้วพิการไปทั้งร่างกายและจิตใจ

เสียงกรีนครันดังขึ้นและเงียบหายไปครั้งแล้วครั้งเล่า เราหลับและตื่น เสียงสั่นสะเทือนดังขึ้นอีก ผงฝุ่นร่วงลงมา ผมกลืนหายใจ หวาดกลัวว่าน้ำหนักคานซีเมนต์จะเพิ่มขึ้นอีก

“คุณเป็นไงบ้างคะ”

“ผมกำลังจะตาย”

“เสียงคุณยังแจ่มใสนี่”

“เสียงของคนขาด่วนในอนาคต”

“ฉันก็คงพิการไม่ต่างจากคุณ”

“เราจะเป็นคนที่ไม่มีความอะไรเลย”

“หัวใจคุณยังปกติและสมองยังคิดอะไรได้อยู่หรือเปล่าละคะ แขนขาออกไปข้างก็ปกติดวงการะไปอย่างหนึ่ง ขาขาดสองข้างหรือแม้แต่เสียชีวิตไปเราก็ได้ปกติการะของเราต่อโลกใบนี้ คุณประพันธ์คะ คนกล้าเป็นนายของความตาย จ้องมองและยิ้มต้อนรับ สัมผัสสัมผัสกับมันอย่างพระนางและมันจะพาดวงวิญญาณของเราไปสู่ห้วงภพที่ดี”

เราคุยกัน รอคอย ท่ามกลางความมืดอันเงียบเชียบ ท่ามกลางเสียงครืนครืนสะท้อนสะท้อน ท่ามกลางความกล้าหาญและเปี่ยมหวัง ทว่าการรอคอยทอดยาวออกไปอย่างไม่รู้ที่ท่าจะจบสิ้น

“คุณเดือนฉาย...ผมเหนื่อยล้ามาก”

“ต้องสู้ต่อไปนะคะ”

“ผมจะสู้ทน”

“คุณอยากได้อะไรมากที่สุดคะตอนนี้”

“ผมอยากเห็นหน้าคุณสักครั้ง ผมแน่ใจว่าคุณต้องเป็น คนสวย ใจดี เป็นเหมือนเทพธิดา นางฟ้าที่ผมสามารถเห็นและจับต้องได้”

เราหลับและตื่นขึ้นมา ความเจ็บปวดและมึนชายังคงดำรงอยู่ในสรรพางค์กายของเรา เสียงเราเบาลง ไม่มีวีแววของแสงสว่าง ความช่วยเหลือเหมือนซ่อนอยู่ในความมืดแสนไกล

ผมตื่นขึ้นมามองความมืดสีน้ำตาลเข้ม ความเจ็บรอบกายโอบกอดผมไว้

“คุณเดือนฉาย...”

เงียบเชียบสิ้นดี ผมเค้นเสียงแรงขึ้น “คุณพยาบาล...คุณได้ยินผมอยู่หรือเปล่า”

ผมตะโกนแรงขึ้นอีก “คุณครับ คุณเดือนฉาย...”

ผมยื่นมือออกไป ตะโกนซ้ำๆ ไม่มีเสียงตอบรับ ผมได้แต่โอดครวญอยู่ในโพรงมืด

“คุณพยาบาล คุณต้องไม่ตาย อย่าท้อสิ

คุณต้องกล้า รอดต่อไป อยู่รอคอยเป็นเพื่อนผม คุณจะทอดทิ้งผมไว้คนเดียวไม่ได้”

เสียงครืนครืนดังขึ้น ผงฝุ่นทั้งเทลงมาจากนั้นไม่นานความเจ็บก็กัดกินความรู้สึกของผมไปเรื่อยๆ ไม่มีน้ำเหลืออยู่อีกแล้ว ผมหลับตา รอคอยความตาย รู้สึกปลอดภัยโปรดพิศปกติ ไม่หิว ไม่เจ็บปวด ไม่คาดหวัง นอนนิ่งอย่างยอมจำนนต่อวาระสุดท้าย

ผมฝันถึงเธอ หญิงสาวตัวเล็ก ผมยาวใส่วางดวงกลมโต เธอยิ้มให้ผม ยื่นมือมาให้สัมผัสและพูดปลอบโยน

7. ผมมารู้สึกตัวอีกครั้งที่โรงพยาบาล แสงสว่างที่สาดมาจากหลอดไฟบนเพดานบอกให้รู้ว่า เป็นตึกอุบัติเหตุห้องเดียวกับที่ผมเคยมารักษาตัวตอนผ่าตัดไส้ติ่ง ผมรับรู้ถึงความสูญเสียอันน่าเศร้าในเวลาต่อมา เพื่อนร่วมงานของผมหลายคนจบชีวิตลงได้ซอกตึก

แขนขาข้างสองข้างของผมถูกตัดทิ้ง กลายเป็นคนพิการที่ต้องใช้ชีวิตที่เหลือบนรถเข็น แต่ผมยังไม่ตายหัวใจสูบฉีดโลหิตได้เป็นปกติ

พยาบาลสาวคนที่ผมปรารถนาจะพบหน้ายังอยู่ หล่อนได้เป็นร้อยตำราเวชตรีเต็มตัวแล้ว หล่อนจำผมได้ แม้สารรูปของผมจะเหมือนผีตายซากแถมยังพิกลพิการ แต่ชื่อสกุลของผมที่ติดไว้หัวเตียงไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากครั้งก่อน หล่อนยืนอยู่ห่างๆ ทันที่ที่สบตาผม หล่อนรีบเบือนหน้าไปอีกทางหนึ่ง

ผมค่อยๆ กู้เนื้อกับความพิการ จิตใจผมไม่ได้รับความกระทบกระเทือน มันเข้มแข็งอย่างมหัศจรรย์ ผมเหมือนตายไปแล้วแต่ฟื้นชีวิตขึ้นมาใหม่ ผมเป็นผู้รอดชีวิตที่หน่วยกู้ภัยไม่คาดหวัง จะพบ ยี่สิบวันเต็มๆ ที่ผมนอนอยู่ในโพรงมืดได้ซอกตึก

ขณะนั่งอยู่บนรถเข็นผมยิ้มทักทายทุกคนที่เดินผ่านไปมา จิตใจของผมเยือกเย็น มองโลกอย่างมีความหวัง เข้าใจลึกซึ้งถึงทุกสิ่งที่เกิดขึ้น ผมปลดภาระทางร่างกายไปหลายส่วน แต่ชีวิตยังเป็นภาระยิ่งใหญ่ให้ผมต้องพญูรักษาไว้ให้คงอยู่อย่างสง่างามด้วยศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

มือข้างเดียวที่เหลืออยู่ยังสามารถเกาะแป้นพิมพ์ดีดจิตใจยังเปี่ยมด้วยเลือดเนื้อและวิญญาณสมองยังอัดแน่นด้วยประกายไฟแห่งความคิดสร้างสรรค์ ดวงตายังสามารถสืบค้นหาแง่มุมของ

สรรพสิ่ง

ผมเห็นความมืดและแสงสว่าง เห็นอุโมงค์มืดทึบแฝงตัวอยู่ทุกหนทุกแห่งในแผ่นดิน และเห็นแสงสว่างสายหนึ่งสาดทอมาจากขอบฟ้าไกล

แสงเรือเรื่องนี้จะคงอยู่คู่ดวงชีวิตของผมตราบนานาน เสียงเล็กๆ แจ่มใสยังกระซิบปลอบโยนผมอยู่ทุกย่างก้าว

“ขอเพียงคุณเข้าใจและยอมรับในทุกสิ่งที่เกิดขึ้น ขอเพียงคุณเข้มแข็งและพร้อมจะสู้...”

อ้างอิง

ประชาคม ลุนาชัย. 2543. **เมืองใต้อุโมงค์**. หน้า 185 – 207. กรุงเทพฯ : สหการคนวรรณกรรม.

